

FLETORJA ZYRTARE

E

REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Botim i Qendrës së Publikimeve Zyrtare

Nr. 78

2002

Dhjetor

P Ë R M B A J T J A

Faqe

Udhëzim i Ministrisë së Bujqësisë
nr. 106 datë 2.12.2002

Për tarifat e shërbimeve që kryhen për materialin
mbjellës bimor

2183

Udhëzim i Ministrisë së Bujqësisë
nr.107, datë 2.12.2002

Për krijimin, shumëzimin, përpunimin, tregtimin,
kontrollin, vlerësimin e farave dhe fidanëve dhe
ruajtjen e trajtimin e materialit gjenetik bimor.....

2186

UDHËZINI
Nr.106 datë 2.12.2002

PER TARIFAT E SHERBIMEVE QE KRYHEN PER MATERIALIN MBJELLES BIMOR

Në mbështetje të nenit 102, pika 4, të Kushtetutës dhe të pikës 6, të Vendimit të Këshillit të Ministrave Nr.156, datë 25.4.2002, “Për organizimin dhe procedurat e kryerjes së çertifikimit të materialit mbjellës bimor”, me propozim të Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve, Ministria e Bujqësisë dhe Ushqimit,

UDHËZ ON:

1. Tarifat e shërbimeve për kryerjen e procedurave të çertifikimit të materialit mbjellës bimor dhe shërbimeve të tjera në funksion të tyre, janë sipas pasqyrës bashkëlidhur.
2. Urdhëri nr.86, datë 23.02.1999. shfuqizohet.
3. Ky udhëzim hyn në fuqi menjëherë.

MINISTRI
Agron Duka

A. TARIFAT PËR SHERBIMET

1. Pajisja me leje për prodhimin dhe shumëzimin e materialit mbjellës bimor
 - a) Për persona juridikë të huaj 200 USD
 - b) Për persona juridikë vendas 10.000 lekë
 - ë) Për persona fizikë dhe të tjerë 5.000 lekë
2. Ripërteritje çdo vit e lejeve të dhëna (persëritje)
 - a) Për persona juridikë të huaj 50 USD
 - b) Për persona juridikë vendas 1.000 lekë
 - ë) Për persona fizikë të tjerë 500 lekë
3. Pajisja me katalogun zyrtar të specieve dhe varieteteve 500 lekë

B. TARIFAT PËR ANALIZAT LABORATORIKE

1. Për analizë të plotë (pasterti fizikë. lagështi, fuqi mbirëse) 2.000 lekë
2. Per analizë te pjeseshme
 - a) Përmbajtja e lagështires 500 lekë
 - b) Testi i mbirjes 1.000 lekë
 - ë) Pastërtia fizike 500 lekë
3. Per testet biokimike
 - a) Testi i tetrazoliumit 1.500 lekë
 - b) Testi i fenolit 1 .000 lekë
 - ë) Testi i proteinave 1.500 lekë
 - d) Testi i yndvrnave, sheqernave 1.000 lekë
4. Për testet fitosanitare (të patates) 2.000 lekë
- 5 . Për testet elektroforetike (komplet)
 - a) Shërbimi bazë 3.600 lekë
 - b) Tarifa per mostër 1 .400 lekë

C. TARIFAT E VERIFIKIMIT TE KËRKESAVE AGROTEKNIKE, APROBIMIT DHE ÇERTIFIKIMIT TË FARAVE DHE FIDANAVE

Nr.	Shërbimi që kryhet	Njësia	Tarifa
-----	--------------------	--------	--------

			(lekë)
1.	Verifikimi i kërkesave agroteknike për ngastrat e prodhimit të farave dhe fidanëve dhe të kushteve të përgjithshme të kultivimit.	ha	500
2.	Verifikimi i pastrimit të pare dhe të dytë varietor.	ha	500
3.	Aprobimi fushor i ngastrave të farave dhe fidanëve.	ha	800
4.	Verifikimi i kushteve të mjediseve të magazinimit dhe të përpunimit të farës.	-	1.000
5.	Verifikimi i kushteve teknike të impjanteve të përpunimit të farës.	-	1.000
6.	Çertifikimi i farave të bimëve të arave të prodhuara në vend dhe të importit (drithra, foragjere, vajore, industriale, bishtajore, etj.).	kv	50
7.	Çertifikimi i farave të perimeve të prodhuara në vend dhe të importit (perveç bizeles, barbutjes, bamjes, gëfuten në pikën 6).	kg	500
8.	Çertifikimi i farave hibride të perimeve të prodhuara në vend dhe të importit (domate, spec, trangull, etj.).	kg	2.000
9.	Çertifikimi i fidanave të hardhisë të prodhuara në vend dhe të importit.	copë	1.5
10.	Çertifikimi i fidanave të pemëve frutore, pyjore dhe dekorative	copë	1.8
11.	Çertifikimi i fidanave të agrumeve, ullirit, etj.	copë	2
12.	Verifikimi i treguesve cilësor të materialit mbjellës bimor të bimëve dekorative të importuara.	copë	1

Shënim: 1. Shërbimet 1, 2, 4 dhe 5 kryhen nga Inspektorët e farave dhe fidanave të rretheve ose personat e tjerë të ngarkuar nga Drejtoria e Bujqësisë dhe Ushqimit në rreth. Për rrjedhojë të ardhurat që sigurohen nga këto shërbime i kalojnë Drejtorisë së Bujqësisë dhe Ushqimit në rreth.

2. Tarifat e çertifikimit sipas pikave 6 deri 12, janë si për farat dhe fidanat e prodhuara në vend dhe për ato të importit

D. TARIFAT PËR TESTIMIN E VARIETETEVE TË BIMEVE TË KULTIVUARA

Nr.	KULTURA	Tarifa për persona juridikë, private dhe publik vendas (lekë)	Tarifa për persona juridikë të huaj (USD)
1.	Grurë i butë	20.000	200
2.	Grurë i fortë	20.000	200
3.	Thekër	20.000	200
4.	Tritikale	20.000	200
5.	Elb polistik	20.000	200
6.	Elb distik	20.000	200
7.	Elb pranveror	15.000	200
8.	Tërshërë (tip dimëror)	20.000	200
9.	Tërshërë (tip pranveror)	15.000	200
10.	Misër (për kokërr)	30.000	400
11.	Misër (sheqeror)	25.000	300
12.	Misër (kokoshke)	25.000	300
13.	Misër (për silazh)	25.000	400
14.	Sorghum (masë e gjelbër)	20.000	300
15.	Sorghum (për silazh)	30.000	300
16.	Orizi	25.000	300
17.	Fasulja	25.000	300
18.	Thjerrza	20.000	300

19.	Soja	24.000	300
20.	Qiqra	20.000	300
21.	Bizelja (foragjere)	20.000	200
22.	Bizelja (perimore)	25.000	300
23.	Batha	20.000	300
24.	Panxhari i sheqerit	25 .000	300
25.	Panxhari perimor	25.000	300
26.	Pambuku	25.000	300
27.	Luledielli	30.000	300
28.	Kikirika	30.000	300
29.	Duhani	40.000	400
30.	Shalqini	30. 000	300
31.	Pjepri	30.000	300
32.	Patelixhani	30.000	300
33.	Kungull	30.000	300
34.	Patatja	30.000	300
35.	Speci	30.000	400
36.	Qepa	25.000	200
37.	Domate e fushës	30.000	300
38.	Domate sere diellore	40.000	400
39.	Domate sere ngrohje	40.000	400
40.	Trangull fushe	30.000	300
41.	Trangull sere diellore	30.000	400
42.	Trangull sere ngrohje	40.000	400
43.	Presh	30.000	300
44.	Hudhra	25.000	300
45.	Lakra	25.000	300
46.	Lule lakra	25.000	300
47.	Sallatë	20.000	300
48.	Karota	25.000	300
49.	Bamje	30.000	300
50.	Rrepa	25.000	300
51.	Bishtajore nj vjeçare	25.000	300
52.	Graminore një vjeçare	25.000	300
53.	Bishtajore shumëvjeçare viti I	25 .000	300
54.	Bishtajore shumëvjeçare viti II	25.000	300
55.	Graminore shumevjeçare viti I	25.000	300
56.	Graminore shumëvjeçare viti II	25.000	300
57.	Spinaqi	25.000	200
58.	Vreshti	500	50.000
59.	Pemë frutore	40.000	400
60.	Ullinj	40.000	400
61.	Agrume	40.000	400

Shënim: Këto tarifa janë të vlefshme për 1 (një) vit prove për i (një) varietet.

E. TARIFA PËR REGJISTRIMIN E NJË SPECIE OSE VARIETETI

1. Për persona juridik publik ose privat vendas 10.000 lekë
2. Per persona juridik të huaj 400 USD

UDHËZIM
Nr.107 datë 2.12.2002

PËR KRIJIMIN, SHUMËZIMIN, PËRPUNIMIN, TREGTIMIN, KONTROLLIN,
VLERËSIMIN E FARAVE DHE FIDANËVE DHE RUAJTJEN E TRAJTIMIN E
MATERIALIT GJENETIK BIMOR

Në zbatim të ligjit Nr.8732, datë 24.01.2001, “Për materialin mbjellës bimor”, ligjit Nr.8880, datë 15.04.2002, “Për mbrojtjen e të drejtave të seleksionerit të bimëve”, ligjit Nr.8464, datë 11.03.1999, “Për standartizimin” dhe Vendimeve të Këshillit të Ministrave, Nr.154, datë.25.04.2002, “Për të drejtat dhe detyrat e Inspektoriatit të Kontrollit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve”, Nr.155, datë. 25.04.2002, “Për funksionimin, të drejtat dhe detyrat e Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve”, Nr.156, datë.25.04.2002, “Për organizimin dhe procedurat e kryerjes së certifikimit të materialit mbjellës bimor”, Nr.157, datë. 25.04.2002, “Për kriteret e rregullat e përpunimit, ambalazhimit, ruajtjes, etiketimit dhe përmbajtjes së etiketës për materialin mbjellës bimor”, me propozim të Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve, Ministria e Bujqësisë dhe Ushqimit, udhëzon:

KREU I
PARIME TE PERGJITHSHME

Neni 1
Objekti

Ne këtë udhëzim përcaktohen rregullat dhe specifikimet teknike për prodhimin, shumëzimin, përpunimin, tregtimin, kontrollin, vlerësimin e farave dhe fidanëve dhe për ruajtjen e trajtimin e materialit gjenetik bimor, të prodhuar në vend ose të ardhur nga importi.

Neni 2
Subjektet

Rregullat dhe specifikimet teknike të këtij udhëzimi kanë fuqi vepruese për të gjithë personat fizik dhe juridik, vendas ose të huaj, Institucione Kërkimore Shkençore dhe Arsimore, si dhe Organet Shtetërore të ngarkuara, të cilët do të merren me prodhimin, shumëzimin, përpunimin, vlerësimin, tregtimin, kontrollin e materialit mbjellës bimor si dhe për ruajtje dhe trajtimin e materialit gjenetik.

Neni 3
Kuptimi i materialit mbjellës bimor

Në materialin mbjellës bimor përfshihen

- a. Farat e të gjitha llojeve të bimëve të kultivuara, duke përfshirë edhe ato pyjore dhe dekorative.
- b. Fidanat, copat, sythat, filizat, kalemrat, zhardhokët, bulbat, tuberet, kamzat, llastunjat dhe çdo pjesë tjetër e bimës që shërben për mbjellje dhe për riprodhimin e bimëve të kultivuara, duke përfshirë edhe ato pyjore dhe dekorative.

KREU II
KLASIFIKIMI I MATERIALIT MBJELLËS BIMOR

Neni 4
Klasifikimi i materialit mbjellës bimor

Me qëllim zbatimin e këtij udhëzimi materiali mbjellës bimor klasifikohet në këto klasa

- a. Material mbjellës gjenetik, në të cilin përfshihen popullatat, ekotipet, bimët e kultivarëve të bimëve të ndryshme të arave, pemëtarisë, bimëve pyjore, medicinale, kerpudhat e kultivuara për

ushqim, bimë dekorative etj.

b. Material mbjellës bimor i krijuar, në të cilin përfshihen të gjithë kultivarët e rinj, linjat prinderore të reja, klone të rinj, që janë krijuar nëpërmjet punës gjenetike përzgjedhse ose metoda të tjera nga Institucionet Shkençore, seleksionere, amatore të ndryshëm, si dhe nga çdo person fizik dhe juridik vendas, vetëm ose në bashkëpunim me të huaj.

- Do të konsiderohet si material mbjellës bimor i krijuar, çdo material mbjellës, që është njohur si i tillë dhe është rregjistruar sipas procedurave të parashikuara në dispozitat ligjore të ligjit Nr.8880, datë 15.4.2002, "Për mbrojtjen e të drejtave të seleksionerit të bimëve".

c. Material mbjellës bimor i riprodhuar (shumëzuar), çdo material mbjellës i cili është prodhuar duke u mbështetur në skemën e certifikimit.

Neni 5

Klasifikimi i prodhimit të materialit mbjellës bimor

Prodhimi i materialit mbjellës bimor klasifikohet sipas grupeve në vazhdim

- Fara të bimëve të arave në fushë të hapur përjashtoj ato të pikës b, të këtij neni.
- Fara të kulturave perimore, dekorative dhe luleve.
- Fidana të drufrutorëve, pyjore dhe dekorative.
- Materiale shumëzimi të përbërë nga tubere, bulba, rizoma dhe të ngjashme me to.
- Të përzierja.

Neni 6

Kategoritë e farave të materialit mbjellës bimor dhe kushtet për secilën kategori

I. Farat e materialeve të shumëzimit të paraqitura në piken a, b, dhe d, të nenit 5, ndahen në këto kategori

- Materiali i përmirësuesit (seleksionerit).
- Kategoria P/BAZE (Superelit)
- Kategoria BAZE (Elite)
- Kategoria ÇERTIFIKUAR I - re (Riprodhimi i parë)
- Kategoria ÇERTIFIKUAR II - te (Riprodhimi i dytë)
- Kategoria TREGTARE (Ëmërciale), të cilat nuk përfshihen në piken a, b, c, d dhe e, të nenit 6.

II. Kushtet për secilën kategori janë

- Kategoria P/BAZË (Superelit, linjat) administrohet nga krijuesi dhe zotëruesi i varietetit.
- Kategoria BAZË e farave dhe materialeve të shumëzimit prodhohet nga krijuesi direkt, ose nga subjektet e tjera, sipas normave të seleksionimit për të siguruar ruajtjen e pastërtisë së varietetit.
 - Fazat dhe materialet mbjellës të Kategorisë P/BAZË dhe BAZË i nënshtrohen kontrollit zyrtar dhe certifikohen.
- Kategoria e ÇERTIFIKUAR janë farat dhe materialet e shumëzimit të dala nga prodhimi që i përket kategorisë BAZË, pra janë riprodhimi i parë dhe i dytë.
 - Farat dhe materialet mbjellës të Kategorisë së ÇERTIFIKUAR i nënshtrohen kontrollit zyrtar dhe certifikohen.
- Kategoria TREGTARE janë farat dhe materialet e shumëzimit që nuk klasifikohen në kategoritë e mesipërme. Materiali mbjellës bimor i kësaj kategorie i nënshtrohet Kontrollit Zyrtar, por nuk kërkohet certifikata e Origjinës.

Neni 7

Klasifikimi i materialit mbjellës binior të drufrutorëve

Materialet e shumëzimit për drufrutorë të paraqitura në piken c, të nenit 5, klasifikohen sipas kategorive të mëposhtme

- Burimi primar (kategori Origjinale), me origjinë nga bimë të kultivuara ose të egëra (silvatike) të identifikuar, material bimor i krijuar nga seleksionuesi dhe i ruajtur nga ai, ose nga Institutet dhe personat e autorizuar prej tyre.

b. Material P/BAZE (Superelite). Material bimor i marrë nga burimi primar (Original), i ruajtur në repozitore, për tu përdorur në formimin e blikut themelor.

c. Material BAZE (elite). Material bimor i prodhuar në bilokun themelor, për tu përdorur në formimin e blioqeve mëmë.

d. Material i ÇERTIFIKUAR. Material bimor i prodhuar nga billoku mëmë që përdoret për tregtim ose në fidanishte për shartime, rrënjëzime ose për prodhimin e filizave.

- Kategoritë e mesipërme i nënshtrohen Kontrollit Zyrtar dhe certifikimit.

Neni 8

Farat e përziejera

Konsiderohet perzjerje, partia e farës, tuberet, bulbat, rizomat, të përbera nga dy ose me shumë specie ose varietetë, ku përqindja e përzierjes e kalon nivelin 5%. Këto parti lejohen të përdoren për prodhim foragjer, në krijimin e tapeteve ose për qëllime dekorative.

KREU III

E DREJTA E RIPRODHIMIT DHE SHUMEZIMIT TË MATERIALIT MBJELLËS BIMOR

Neni 9

Kërkesat për riprodhim e shumëzim

Riprodhimi dhe shumëzimi i çdo kategorie të materialit mbjellës bimor lejohet të bëhet nga çdo krijues, nga Institucionet Kërkimore Shkencore dhe Arsimore, Shtetërore ose Private dhe të gjithë personat e tjerë fizik dhe juridik, vendas dhe të huaj, që ushtrojnë veprimtarinë e tyre prodhuese ose tregtare, sipas dispozitave ligjore në territorin e Republikës së Shqipërisë me kusht që:

a. Të disponojnë dokumenta që vërtetojnë origjinën e materialit mbjellës bimor fillestar të lëshuar nga institucioni përkatës ose seleksioneri që zotëron varietetin dhe administron hallkat e larta.

b. Materiali mbjellës bimor që të riprodhohet dhe shumëzohet duhet të jetë i regjistruar në katalogun zyrtar të specieve dhe varieteteve në listën “A” ose “B”. Këtu përjashtohen farat e primeve dhe luleve.

c. Të sigurohet zbatimi i kushteve të domosdoshme teknike për riprodhimin dhe shumëzimin e materialit mbjellës bimor sipas specifikimeve teknike të hartuara nga Institucionet Kërkimore Shkencore apo seleksioneri. Këto metodika depozitohen në Entin Shtetëror të Farave dhe Fidanëve(E.SH.F.F.). para fillimit të procesit të prodhimit.

d. Subjekti të jetë i pajisur me leje për ta kryer këtë veprimtari, d.m.th. të ketë leje për shumëzimin dhe riprodhimin e farave dhe fidanëve. Leja jepet nga E.SH.F.F. sipas kriterëve të mëposhtme

i. I interesuari bën kërkesë me shkrim, duke përshkruar aktivitetin që do të kryejë, mjetet dhe pajisjet që disponon për prodhimin dhe përpunimin e farave dhe fidanëve. Kërkesa përmban treguesit sipas model 1, në shtojcën, bashkangjitur udhëzimit.

ii. Paraqit dokumenta që vërtetojnë aftësitë e tij personale ose personave të angazhuar në këtë veprimtari (fotokopje e diplomës së arsimit të lartë bujqësor).

iii. Vlerësimin nga Drejtoria e Bujqësisë dhe Ushqimit për zotërimin e aftësisë për ushtrimin e aktivitetit për prodhimin e farave dhe fidanëve.

iv. Vërtetim të hipotezës që disponon sipërfaqe toke, ambiente, pajisje për përpunimin ose Akt – marrëveshje për marrjen me qera të sipërfaqeve të tokës dhe ambienteve përpunuese.

v. Fermerët për materialet mbjellës bimor që prodhojnë dhe përdorin për veten e tyre nuk pajisen me leje.

vi. Institucionet Kërkimore Shkencore mund të prodhojnë, shumëzojnë dhe të hedhin në tregje fara BAZE (elite), që u përkasin varieteteve të administruara prej tyre. Vendimi Administrativ ose Urdhri i Ministrit të Bujqësisë dhe Ushqimit, për krijimin dhe funksionimin e tyre, zë vendin e lejes së lëshuar nga E.SH.F.F.

KREU IV
TREGTIMI I FARAVE DHE FIDANEVE

Neni 10

Subjektet që kanë të drejtën e tregtimit të materialit mbjellës bimor

Të drejten e tregtimit të farave dhe fidanëve e kanë

a. Të gjithë personat fizik dhe juridik që kanë të drejtën e krijimit të materialit mbjellës bimor dhe konkretisht Institucionet dhe çdo person fizik dhe juridik vendas dhe i huaj kanë të drejtë të shesin material mbjellës bimor të krijuar prej tyre.

b. Të gjithë subjektet që merren me riprodhimin e farave dhe fidanëve.

c. Çdo person fizik dhe juridik që ushtron aktivitetin tregtar i cili është i pajisur me leje për të ushtruar veprimtari tregtare, në të cilën është specifikuar që një nga veprimtaritë e tregtisë që do të ushtrojë është dhe tregtimi i farave dhe fidanëve.

d. Të gjitha Subjektet Tregtare për aktivitetin që ushtrojnë në tregtinë e materialit mbjellës bimor janë objekte kontrolli të strukturave të Inspektoriatit të Kontrollit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve (I.K.SH.F.F.), si dhe janë të detyruar të vënë në dijeni në mënyrë sistematike, për kontigjentet që hedhin në treg, organet e kontrollit prane E.SH.F.F. ose Inspektore të Kontrollit të Farave dhe Fidanëve në rrethe ku ato ushtrojnë veprimtarinë.

Neni 11

Kuptimi dhe kushtet e tregtimit të materialit mbjellës bimor

a. Quhet material mbjellës bimor i prodhuar në vend dhe e i gatshëm për tregtim, çdo prodhim i realizuar nga mbjellja për këtë qëllim dhe që e nënshtruar përpunimit, ambalazhimit, etiketimit, në përputhje me ligjin, aktet nënligjore dhe kërkesat e nenëve 36, 37, 38, dhe 3(të këtij Udhëzimi).

b. Lejohet të tregtohet materiali mbjellës bimor të prodhuar në vend, kur plotësohen kushtet e mëposhtme

i. I përket specieve bimore dhe varieteteve (kultivar, hibrid dhe klon) që janë rregjistruar në listën “A” dhe “B”, përjashtojë farat e perimeve dhe luleve.

ii. Është i pajisur me deklaratën e konformitetit (sipas model.2) në përputhje me Ligjin Nr.8464, datë 21.03.1999, “Për standartizimin”.

iii. Disponon dokumentat që vërtetojnë origjinën e materialit mbjellës bimor që tregtohet.

iv. Disponon Fletën e Analizave Laboratorike të lëshuara nga Laboratori I E.SH.F.F. ose nga Laboratori të tjerë të autorizuar nga Ministri i Bujqësisë dhe Ushqimit (sipas model.3).

v. Për rastet e materialit mbjellës bimor që hidhen për herë të parë në treg përveç kërkesave të mësipërme duhet të shoqërohen edhe me të dhënat e nevojshme për zonën e përhapjes dhe tekniken e kultivimit.

vi. Është certifikuar në përputhje me Nenin 21 të këtij Udhëzimi dhe është pajisur me certifikatën e garancisë të lëshuar nga Inspektoriatit të Kontrollit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve (sipas model.4).

c. Me pajisjen e materialit mbjellës bimor me certifikatën e garancisë dhe me Etiketat Zyrtare të lëshuar nga E.SH.F.F. dhe me etiketat e prodhuesit subjekti përkatës ka të drejtë të nxjerr në treg materialin mbjellës bimor.

d. Çdo kontigjent fare, që shitet me shumicë shoqërohet me dokumenta origjinale, kurse në shitje me pakicë kontigjentet shoqërohen me faturë shitje, ku shitësi përveç sasisë, çmimit dhe vlerës, shënon treguesit cilësorë sipas deklarimeve në etiketë.

e. Çdo Subjekt i pajisur me leje për të zhvilluar aktivitetin e materialit mbjellës bimor është i detyruar të mbajë rregjistër të veçantë të hyrje-dalje, ku të shënohet rregullisht kryerja e kësaj veprimtarie.

f. Në mjediset e përpunimit dhe në lokalet e caktuara për shitje me shumicë dhe pakicë të prodhimit të materialit mbjellës bimor është e ndaluar mbajtja e prodhimeve të njëjta që nuk janë ambalazhuar, etiketuar apo destinuar për këtë qëllim.

Neni 12
Situata të jashtëzakonshme

Në rast fatkeqësie natyrore ose për faktorë të tjerë madhore, me autorizim të organeve të parashikuara në ligjin “Për materialin mbjellës bimor”, lejohet tregtimi dhe mbjellja e materialit mbjellës bimor me tregues cilësor nën ato të përcaktuara në specifikimet teknike (standart). Në këtë rast diferenca midis vlerës faktike nga ato të caktuara në specifikimet teknike, I rëndon gjithmone shitësit.

Neni 13
Ndalimi i tregtimit

Ndalohet tregtimi i çdo lloj fare ose fidani të infektuar me sëmundje e dëmtues që janë objekt karantinë si dhe kur niveli i infeksionit me sëmundje dhe dëmtues është mbi kufitë e lejuar. Speciet dhe varietetet e bimëve të ndaluara me ligj janë ato që janë përcaktuar në tabelën Nr.4, bashkëlidhur këtij Udhëzimi.

Neni 14
Kërkesat dhe procedurat për importimin e materialit mbjellës bimor

Importimi i çdo materiali mbjellës bimor, për qëllime riprodhimi, shumëzimi e tregtimi në territorin e Republikës së Shqipërisë lejohet të behet nga cildo subjekt i licensuar, me kusht që të zbatohet kërkesat dhe procedurën e mëposhtme

A. Në kalimin tranzit të mallit nga pikat e kalimit të kufirit në doganat pritëse.

1. Subjekti importues ti paraqesë inspektorit të shërbimit të mbrojtjes së bimëve, (i cili përgjigjet për kontrollin e procedurave të importit dhe eksportit të materialit mbjellës bimor) në pikën e kalimit të kufirit dokumentat si më poshtë:

a. certifikatën e origjinës dhe dokumentacionin teknik, ku në të janë shënuar treguesit ëilësor të materialit mbjellës bimor.

b. certifikatën fitosanitare.

II. Inspektori I mbrojtjes së bimëve, pas kontrollit fizik të materialit mbjellës bimor dhe verifikimit të dokumentacionit harton proces verbalin që e lejon (ose jo) të kalojë materialin mbjellës bimor në territorin e Republikës së Shqipërisë, për veprime të mëtejshme për zhdoganimin e mallit në doganën pritëse. Proces verbalin mhalet në tre kopje dhe hartohet sipas modelit nr.5 një nga të cilat i jepet punonjësit të doganës. Mbas kësaj procedure punonjësi i doganës kryen veprimet e mëtejshme për kalimin e mallit (materialit mbjellës bimor) tranzit për në doganat pritëse.

III. Inspektori i shërbimit të mbrojtjes së bimëve, mbas hartimit dhe firmosjes së proces verbalit për lejimin e kalimit në pikën kufitare të materialit mbjellës bimor, informon menjëherë inspektorin e farave dhe fidanëve të rrethit ku pritët të zhdoganohet materiali mbjellës bimor, si dhe Entin Shtetëror të Farave dhe Fidanëve (Inspektoriati i Kontrollit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve), për farat dhe fidanat që kanë hyrë në kufi dhe subjektin importues.

IV. Në ato raste kur inspektori i mbrojtjes së bimëve (karantinës), për kontigjente të caktuara, konstaton dyshime për llojin e materialit mbjellës bimor (farëra ose fidana), të bimëve narkotike, që ndalohen me ligj të futen në territorin e Republikës së Shqipërisë, ka të drejtë të kërkojë poseduesit të mallit dokumentat plotësuese, ose bën bllokimin e mallit. Bllokimi i mallit bëhet me proces verbal të rregullt, një kopje e të cilit e depoziton në Drejtorinë e Doganës, një e mban punonjësi i Mbrojtjes së Bimëve dhe një i dërgohet Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve (Inspektoriati) për veprime të mëtejshme. Në këtë rast autoritetet doganore mbështesin Inspektorët e Mbrojtjes së Bimëve (karantinës) për bllokimin dhe konservimin e materialit mbjellës bimor të bllokuar deri në zgjidhjen e problemit.

B. Për zhdoganimin e materialit mbjellës bimor

I. Për çdo kontigjent material mbjellës bimor (farëra dhe fidana, përfshi edhe lulet dhe bimët dekorative), i cili ka kaluar tranzit nga pika e kalimit në doganën pritëse, para se të bëhen veprimet nga punonjësi i doganës (firmosjes së deklaratës së zhdoganimit), kontrollon fizikisht mallin dhe dokumentacionin teknik që shoqëron atë nga inspektori i Kontrollit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve që

vepron në këtë rreth, i cili mbulon edhe detyrën e kontrollorit, i kërkon subjektit importues dokumentat si me poshtë:

- a. Çertifikatën e origjinës dhe dokumentacionin teknik ku janë shënuar treguesit cilësor të materialit mbjellës bimor
- b. Çertifikatën fitosanitare.
- c. Kontratën apo akt-marrëveshjen me subjektin e huaj që ka shitur mallin.
- d. Çertifikatën dhe etiketat për materialin mbjellës bimor që është përfshirë në katalogun e OECD-se (Organizata për Zhvillim dhe Kooperim Ekonomik).
- e. Proçes verbalin “Mbi kontrollin e materialit mbjellës bimor në pikat e kalimit të kufirit dhe lejimit të tij për kalimin tranzit në doganat pritesë”, hartuar dhe firmosur nga Inspektori i shërbimit të mbrojtjes së bimëve në pikën e kalimit të kufirit.

II. Pas kontrollit fizik të mallit dhe të dokumentave shoqëruese, sipas pikave a,b,c,d, dhe e, të këtij neni e pasi Inspektori i farave dhe fidanëve bindet që materiali mbjellës bimor duhet zhdoganuar, merr mostrën për analiza (perveç fidanave). Menjëherë mbas kësaj harton proçes verbalin, “Mbi kontrollin e materialit mbjellës bimor në pikat doganore dhe lejimin e tij për kryerjen e veprimeve të mëtejshme për zhdoganimin e tij”, sipas model. 6, në të cilin përcaktohet që materiali mbjellës bimor i plotëson kërkesat e ligjit “Për materialin mbjellës bimor” dhe i hap rrugë punonjësit të doganës për veprime të mëtejshme për zhdoganimin e mallit. Një kopje të proçes verbalit e mban punonjësi i doganës një subjekti importues dhe një inspektori i farave dhe fidanëve.

Ky i fundit mban në dokumentat e tij dhe një fotokopje të gjithë dokumentacionit teknik që shoqëron mallin.

Mbas hartimit dhe firmosjes së proçes — verbalit të mësipërm (Model. 6), punonjësi doganës kryen veprimet e mëtejshme për zhdoganimin e mallit.

III. Në ato raste kur Inspektori i Kontrollit Shtetëror të Farave dhe Fidanave, për kontigjente të caktuara, konstaton dyshime për llojin e materialit mbjellës bimor (farëra ose fidan : për bimë narkotike. ndalohen me ligj të futen në territorin e Republikës së Shqipërisë, pavarësisht se ka kaluar tranzit nga pika kufitare, ka të drejtë ti kërkojë poseduesit të mallit dokumentat plotësuese ose bën bllokimin e mallit. Bllokimin e mallit e bënë proces-verbal të rregullt, një kopje e të cilit e depoziton në Drejtorinë e Doganës, një e mban Inspektori i farave dhe Fidanëve dhe një i dërgohet Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanave (Inspektoriatit) për veprime të mëtejshme. Në këtë rast autoritetet doganore mbështesin inspektorët e farave dhe fidanëve për bllokimin dhe konservimin e materialit mbjellës bimor të bllokuar deri në zgjidhjen e problemit.

IV. Në rastin, kur materiali mbjellës bimor, sidomos për fidanat frutore, apo pyjore, që në rrugë vizuale konstatohet se nuk i përmbushin kërkesat teknike, atëherë inspektori i Kontrollit Shtetëror të Farave dhe Fidanave, shënon qartë në proçes verbal që materiali mbjellës bimor të zhdoganohet, por do të bllokohet në mjediset e subjektit importues për veprime të mëtejshme.

V. Kur ëçdoganimi i mallit (fara dhe fidana), bëhet direkt në doganat e pikave të kalimit të kufirit, inspektori i shërbimit të mbrojtjes së, bimëve njofton menjëherë inspektorin e farave të rrethit për kryerjen e veprimeve për zhdoganimin.

VI. Me hartimin dhe firmosjen e proçes verbalit “Mbi kontrollin e materialit mbjellës bimor në pikat doganore dhe lejimin e tij për kryerjen e veprimeve të mëtejshme për zhdoganimin e tij”, subjekti posedues i materialit mbjellës bimor, pasi kryen detyrimet doganore sipas ligjit, ka të drejtë të transportojë mallin në objektet e tij, por nuk ka të drejtë të shpërndajë dhe të shesë materialin mbjellës bimor, pa kryer çertifikimin e tij çertifikimi bëhet sipas kërkesave të pikave B dhe D të nenit 21 të këtij udhëzimi.

VII. Inspektorët e shërbimit të mbrojtjes së bimëve dhe inspektorët e farave dhe fidanëve, evidentojnë të gjitha kontigjentet e materialit mbjellës bimor që importohet duke mbajtur regjistrin e importit eksportit të materialit mbjellës bimor si dhe informojnë rregullisht Entin Shtetëror të Farave dhe Fidanëve. Treguesit sasior të regjistruar duhen të përputhen me treguesit sasior të doganës.

C. Për eksportimin e materialit mbjellës bimor.

I. Eksportimi i materialit mbjellës bimor, për qëllim riprodhimi, shumëzimi e tregtimi, jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë, lejohet nga çdo subjekt i licensuar nga Organet Tatimore, që gëzon të drejtën e eksportit të mallrave, me kusht që të zbatojë edhe kërkesat e mëposhtme

a. Të disponojë dokumentacionin e nevojshëm sipas pikave A të nenit 21 për farat dhe pikës C të nenit 21 për fidanat. Mbi bazë të këtij dokumentacioni, Kryeinspektori lëshon çertifikatën e

garancise në gjuhën angleze.

b. Materiali mbjellës bimor të jetë ambalazhuar dhe të jetë pajisur me Etiketat Zyrtare lëshuar nga Enti Shtetëror të Farave dhe Fidanëve.

c. Të jetë pajisur me Fletë-Analizë Zyrtare lëshuar nga Laboratori i Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve. Fletë-Analiza Zyrtare do të jetë sipas kërkesave të ISTA-s, në gjuhën shqip dhe anglisht sipas (Model.3/1).

d. Të ketë Certifikatën fitosanitare, lëshuar nga Inspektori i Mbrojtjes së Bimëve.

II. Me dokumentat e niesiperm, disponuesi i materialit mbjellës bimor (ose transportuesi paraqitet në pikat e kalimit të kufirit (dogane), ku Inspektori i Mbrojtjes së Bimëve (karantinës), pasi bindet se dokumentacioni është i plotë, harton proces-verbalin që e lejon (ose Jo) materialin mbjellës bimor të dal jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë (Model 5/1).

KREU V

PËR KONTROLLIN E CILESISE TE MATERIALIT MBJELLES BIMOR

Neni 15

Organet Shtetërore të Kontrollit.

Organizimi dhe kopetencat e tyre.

Për kontrollin e zbatimit të rregullave dhe kritereve të percaktuar në aktet ligjore dhe nënligjore për materialin mbjellës bimor krijimin riprodhimin, shumëzimin, tregtimin dhe importimin e materialit mbjellës bimor. Pranë Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve, funksionon Inspektoriati i Kontrollit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve (I.K.SH.F.F.) struktura e të cilit është si më poshtë

a. I.K.SH.F.F. përbëhet nga Krveinspektori. Inspektoret në qendër sipas numrit ekzistues të miratuar (inspektorët në rrethe ranë Drejtorive të Bujqësisë dhe Ushqimit

b. Në Drejtoritë e Bujqësisë dhe Ushqimit të rretheve Berat, Durrës, Elbasan, Fier, Mat, Lushnjë, Vlorë, Gjirokastrë, Sarandë, Kavajë, Tiranë, Kukës, Shkodër, Korçë dhe Dibër kanë ne strukturën organike të tyre një Inspektor për Farat dhe Fidanët.

c. Në rrethet e tjera kur nuk është parashikuar në strukturën organike Inspektori i veçantë për farat e fidanat, këtë detyrë e kryen një specialist i ngarkuar nga Drejtoria e Bujqësisë dhe Ushqimit të Rrethit.

d. Inspektorët e I.K.SH.F.F. dhe personat e tjerë të autorizuar pajisen me autorizim të lëshuar nga Ministri i Bujqësisë dhe Ushqimit , i cili përmban, identitetin e Inspektorit, fotografinë, nënshkrimin e Ministrit dhe vulën e kësaj Ministrie.

e. Në pikat e kalimit kufitar (Dogana). Inspektoret e Shërbimit të Mbrojtjes së Bimëve (karantinës), ngarkohen dhe përgjigjen edhe për kontrollin e procedurave të importit dhe eksportit të materialit mbjellës bimor.

Ata informojnë menjëherë, për çdo kontigjent të materialit mbjellës bimor që importohet, Inspektoret e rretheve përkatëse dhe Inspektoriatin në Qendër pranë E.SH.F.F.

f. Inspektoriati Shtetëror i Kontrollit të Farave dhe Fidanëve është organ qendror që përgjigjet për organizimin dhe drejtimin e kontrollit të zbatimit të ligjshmërisë për materialin mbjellës bimor, në territorin e Republikës së Shqipërisë. Administrativisht ai varet nga Enti Shtetëror i Farave dhe Fidanëve.

Ai koordinon dhe mbikqyr të gjithë punën e organizmave të tjera që kanë detyrime ligjore për materialit mbjellës bimor.

g. Inspektoriati Shtetëror i Kontrollit të Farave dhe Fidanëve është i vetmi organ që lëshon certifikatën e garancise si dokument që vërteton konformitetin cilësive të materialit mbjellës bimor. certifikimi bëhet sipas procedurave të percaktuara në nenin 21 të këtij Udhëzimi.

h. Për mangësi dhe mungesën e përgjegjësisë në kryerjen e detyrave nga personat e ngarkuar, Inspektoriati u propozon organeve përkatëse, marrjen e masave administrative.

Neni 16

Fushat e ushtrimit të kontrollit.

Kryeinspektori, inspektorët e këtij shërbimi, si dhe personat e autorizuar, ushtrojnë kontroll në

të gjitha instancat ku prodhohet, riprodhohet, shumëzohet, përpunohet, transportohet e tregtohet çdo lloj materiali mbjellës bimor dhe konkretisht

- a. Në ngastrat e prodhimit të farës dhe ne fidanishte.
- b. Në magazinat, lemenjtë, mjediset ku përpunohet dhe ruhet materiali mbjellës bimor.
- c. Në mjetet transportuese të materialit mbjellës bimor.
- d. Në njesitë dhe pikat e shitjes të materialit mbjellës bimor.
- e. Në ngastrat e vlerësimit të varieteteve të rinj, në ngastra dhe blloqe që ruhen bim origjinale dhe hallkat e larta si dhe në ato të prodhimit të gjerë.
- f. Në pikat e kalimit të kufirit dhe në doganat ku behen veprime zhdoganimi të materialit mbjellës bimor.

Neni 17

Detyrat e I.K.SH.F.F.

I. K.SH.F.F. pranë Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve ka për detyrë të kontrollojë:

- a. Zbatimin e dispozitave të ligjit “Për materialin mbjellës bimor”, të ligjit “Për seleksionerit të bimëve”, dhe zbatimit të gjithë dispozitave të akteve nënligjore që rrjedh ligje.
- b. Zbatimin e specifikimeve teknike për materialin mbjellës bimor të Tabelave Nr.1, 2, 3, bashkëgjatë).
- c. Respektimi i rregullave fito-sanitare që lidhen me pastërtinë e materialit mbjellës bimor Për këtë bashkëpunon me Shërbimin e Mbrojtës së Bimëve.
- d. Respektimin e kushteve të domosdoshme agroteknike në ngastrat e prodhimit riprodhimit dhe shumëzimit të farave dhe fidanëve sipas metodikave apo teknologjive të hartuara nga Institutet kërkimore Shkencore apo seleksioneri, të depozituara në E.SH.F.F. para fillimit të procesit të mbjelljes

Neni 18

Dokumentacioni teknik

Institucionet Kërkimore Shkencore dhe Arsimore, shtetërore ose private dhe të gjithë personat e tjerë fizikë dhe juridik, vendas dhe të huaj, që ushtrojnë veprimtarinë e tyre për prodhimin, shumëzimin dhe tregtimin e materialit mbjellës bimor janë të detyruar të mbajnë dhe të vendin në dispozicion të I.K.SH.F.F. në çdo kohë këto dokumenta teknike

- a. Lejen për të ushtruar aktivitetin krijues, prodhues, tregtar për materialin mbjellës bimor të lëshuar nga Organet e ngarkuara me ligj.
- b. Lejen e lëshuar nga E.SH.F.F. që iu jep të drejtën për riprodhimin, shumëzimin dhe përpunimin e materialit mbjellës bimor.
- c. Lejen ose autorizimin e pronarit kur varieteti është në pronësi.
- d. Dokumenti që vërteton origjinin dhe pastërtinë gjenetike të materialit mbjellës bimor fillestar, fare ose material shumëzimi vegjetativ.
- e. Ky dokument të jetë origjinal i lëshuar nga seleksioneri ose subjekti që zotëron hallkën e lartë të varietetit përkatës. Vendin e këtij dokumentaëioni e zë çertifikata e garancise e lëshuar nga organi zyrtar i kontrollit të farave dhe fidanave.
- f. Materiali mbjellës bimor që riprodhohet, shumëzohet apo tregtohet të jetë i regjistruar në Katallogun Zyrtar të Specieve dhe Varieteteve në listën “A” ose “B”, përjashtojë farat e perimeve dhe të luleve.
- g. Të ketë çertifikatën fitosanitare të lëshuar nga Inspektori i Shërbimit të Mbrojtjes të Bimëve e cila vërteton se materiali fillestar dhe shumëzues është i pastër nga ana fitosanitare.
- h. Të ketë Fletën e Analizave Laboratorike të lëshuar nga Laboratori Qendror i Testimit të Farave pranë E.SH.F.F. ose Laboratorë të tjerë të autorizuar nga Ministri i Bujqësisë dhe Ushqimit.
- i. Fleta e Analizave zyrtare lëshohet vetëm për rezultatet e mostrave të marra dhe të dorëzuara nga inspektori përkatës. Analizat private nuk kanë vlerë për certifikimin e kontigjentit.
- j. Të depozitohet kërkesa për njohjen e Qendrës së Shumëzimit (Pemëtores mëmë) dhe ajo për të fituar certifikimin gjenetik të materialit të prodhuar në fidanishte.
- k. Të disponojnë dokumentat e inspektimeve fushore ku vërtetohet plotësimi i kërkesave teknike në riprodhimin dhe shumëzimin materialin mbjellës bimor sipas teknologjive të hartuara

(Model. 7 dhe 8).

1. Të disponojë akt-aprobimin e lëshuar nga Grupi i përbërë me specialiste të Inspektoriatit të Kontrollit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve (Modeli 9).

Neni 19

Organet që vendosin masa administrative

Në bazë të ligjit “Për materialin mbjellës bimor”, organet që kanë te drejtë të vendosin masa administrative janë

a. Kryeinspektori i Farave dhe Fidanëve, Inspektoret e këtij Inspektoriatit si dhe ëdo person tjetër i autorizuar nga Ministri i Bujqësisë dhe Ushqimit për vendosjen e masës së gjobes dhe te bllokimit.

b. Kryeinspektori për vendosjen e masës të sekuestrimit të asgjësimit ose të kalimit për konsum, kur materiali mbjellës bimor percaktohet i konsumueshëm (Model. 11). Për këtë qëllim ngrihet një Komision Vlerësimi me 5 specialiste të E.SH.F.F.

c. Materiali mbjellës bimor i sekuestruar administrohet nga E.SH.F.F. në përputhje me legjislacionin në fuqi për sekuestrimet. Ai mbahet në magazina të marra me qera në ambientet e rezervave të shtetit ose subjekteve të tjera.

d. Për të realizuar procedurat e sekuestrimit ose asgjësimit në rast nevojë kërkohet ndihma Organeve të Rendit dhe Tatim Taksave.

e. Kundër vendimit të dhënë nga Inspektori bëhet ankesë me shkrim brenda 10 ditëve nga data e shpalljes tek Kryeinspektori i I.K.SH.F.F. Kundër vendimit të dhënë nga Kryeinspektori bëhet ankesë me shkrim brenda 10 ditëve nga data e shpalljes ose njoftimit, tek Ministri i Bujqësisë dhe Ushqimit.

f. Procedurat e ekzekutimit të gjobës bëhen në përputhje me ligjin Nr.7697, datë 07.04. 1993, “Për kundravajtjet administrative”.

g. Veprimet e inspektorit për vendosjen e masave administrative bëhen të argumentuara dhe jepen me shkrim sipas proces-verbalit që i bashkangjitet këtij udhëzimi.(Model. 10)

h. Në ato raste kur është mundësia e riparimit të problemit lihet afat për korrigjim dhe vetë i interesuari e vë në dijeni inspektorin, i cili pasi e rikontrollon i jep leje për veprim ose mosveprim të metejshëm.

j. Në rastet kur inspektori vëren që për qëllime fitimi ose motive të tjera mashtrimi në kultivare, hibride, linja, kategori, etj., urdhëron bllokimin e menjëhershëm të materialit mbjellës bimor dhe propozon në organe kompetente për ndjekje penale.

k. Kur vërehet se mbillet dhe tregtohet farë ose çdo lloj materiali mbjellës bimor, që prodhon lëndë narkotike, bën bllokimin e çdo kontigjenti, si dhe bën kalizimin në organet e antidrogës. Inspektorët e I.K.Sh.F.F. dhe personat e tjerë të autorizuar nga Ministri i Bujqësisë dhe Ushqimit, për kryerjen e detyrave të ngarkuara sipas perëcdaktimit në dispozitat e ligjit 8732 “Për materialin mbjellës bimor”, ligjit nr.8880 “Për mbrojtjen e të drejtave të seleksionimit të bimëve” dhe gjithë akteve ligjore që rrjedhin prej tyre, përgjigjen zyrtarisht para organit administrativ që i ka në vartësi direkte.

Të gjithë punonjësit që perfshihen në strukturën organizative të I.K.Sh.F.F., sipas nenit 15, të këtij Udhëzimi, janë të detyruar tu përgjigjen në kohë kërkesave që lidhen me zbatimin e ligjshmërisë.

Për çdo shpërdorim dhe tejkalim të kompetencave që u japin aktet ligjore dhe nënligjore të mësipërm përgjigjen jo vetëm administrativisht por edhe ligjërisht.

1. Inspektoret e I.K.SI-I.F.F. dhe personat e tjerë të autorizuar mbrohen me ligj si të gjithë inspektorët e sektorëve të tjerë dhe në përmbushjen e detyrës në rast nevojë, kërkojnë ndihmën e Organeve të Rendit dhe Tatim - Taksave.

Neni 20

Masa administrative të Inspektoratit.

Kur vërehen shkelje të dispozitave të parashikuara në ligjin “Për materialin mbjellës bimor”, në ligjin “Për mbrojtjen e të drejtave të seleksionerit të bimëve”, Inspektoret e I.K.SH.F.F. si dhe personat e tjerë të autorizuar nga Ministri i Bujqësisë dhe Ushqimit, marrin këto masa administrative:

A. Në prodhimin e materialit mbjellës bimor.

a. Kur një subjekt prodhon material mbjellës bimor dhe nuk është pajisur me leje nga Enti Shtetëror i Farave dhe Fidanëve, inspektori ka të drejtë të gjobisë nga 50.000 den në 300.000 lekë dhe të bllokojë materialin mbjellës bimor deri në plotësimin e kërkesave ligjore. (Ligji Nr.8737, datë.24.01.2001, neni 5, shkronja d).

b. Kur një subjekt prodhon material mbjellës bimor pa autorizim të pronarit, nëse varieteti është në pronësi, atëherë materiali mbjellës bimor sekuestrohet, ose kalon për konsum, nëse është i konsumushëm. (Ligji Nr.8732, datë.24.01.2001, neni 5, shkronja a) dhe vendoset një gjobe 20-30.000 lekë për çdo 100.000 lekë të vlerës së sasisë së materialit mbjellës bimor.

c. Kur subjekti prodhues nuk disponon dokumentat që vërteton origjinën e materialit mbjellës bimor dhe dokumentacionit tjetër Sipas pikës A/a, C/a të nenit 21 të këtij Udhëzimi, atëherë bilokohet deri në plotësimin e kërkesave ligjore (Ligji Nr.8732, dt.24.01.2001, neni 5 shkronja b, neni 8 shkronja c) ose vendoset një gjobë 20-30.000 lekë për çdo 100.000 lekë të vlerës së sasisë së materialit mbjellës bimor.

d. Kur materiali mbjellës bimor i prodhuar, nuk është regjistruar në katalogun zyrtar në listën A” dhe B” (përfshijë perimet dhe lulet), atëherë sekuestrohet (Ligji Nr.8732, datë.24.01.2001, neni 5, shkronja c) ose vendoset një gjobë 20-30.000 lekë për çdo 100.000 lekë të vlerës së sasisë së materialit mbjellës bimor.

e. Kur materiali mbjellës bimor, futet në kategoritë e bimëve narkotike, atëherë materiali sekuestrohet. (bazuar në Ligjin nr.8732, datë.24.01 .2001, neni 6) dhe njoftohen organet e rendit, për veprime të mëtejshme.

f. Në Republikën e Shqipërisë ndalohet kultivimi i hashashit (*Papaver somniferum*), i kokës (*Erythroxylon* ëoëa) dhe i kerpit indian (*Cannabis sativa* var.indica) (neni 9, ligji 7975, datë.26.07. 1995, “Për barnat narkotike dhe lëndët psikotrofe”). Për bimët e mësipërme ndalohet fitja e çdo lloji materiali mbjellës që shërben për riprodhimin ose kultivimin e tij.

g. Kur për materialin mbjellës bimor, gjatë magazinimit, përpunimit dhe ambalazhimit nuk respektohen rregullat për ruajtjen e pastërtisë varietore, atëherë nga Inspektori vendosen masa administrative deri në skualifikimin si material mbjellës bimor.

B. Në tregtimin e materialit mbjellës bimor.

a. Kur një subjekt tregon material mbjellës bimor dhe nuk është pajisur me deklaratën e konformitetit, inspektori ka të drejtë të gjobisë nga 20.000 deri në 30.000 lekë për çdo 100.000 lekë të vlerës së mallit ose të sekuestrojë, asgjesoje dhe të kalojë për konsum materialin mbjellës bimor (Ligjin nr.8732, dt.24.01.2001, neni 8, shkronja b).

b. Kur një subjekt tregon material mbjellës bimor dhe nuk disponon fletën e analizave laboratorike, atëherë materiali mbjellës bimor bliokohet deri në plotësimin e kërkesave (Ligjin nr.8732, datë.24.01.2001, neni 8 shkronja ç). ose vendoset një gjobë 20-30.000 lekë për çdo 100.000 lekë të vlerës së sasisë së materialit mbjellës bimor.

c. Kur subjekti tregtar nuk disponon dokumentat që vërtetojnë origjinën e materialit mbjellës bimor, atëherë bilokohet deri në plotësimin e kërkesave ligjore (Ligjin nr. 8732, datë.24.01.2001, neni 8, shkronja ë) ose vendoset një gjobë 20-30.000 lekë për çdo 100.000 lekë të vlerës së sasisë së materialit mbjellës bimor.

d. Kur materiali mbjellës bimor që tregtohet, nuk është regjistruar në Katalogun zyrtar në listën “A” dhe “B” (përfshijë perimet dhe lulet), atëherë sekuestrohet, asgjësohet, ose kalon për konsum. (Ligji Nr.8732, dt.24.01.2001, neni 8, shkronja a) dhe vendoset një gjobë 20-30.000 lekë për çdo 100.000 lekë të vlerës së sasisë së materialit mbjellës bimor.

e. Për shkelje të dispozitave të ligjit Nr.8880, datë.15.04.2001, neni 36, shkronja a dhe b., kur prodhohet dhe shumëzohet materiali mbjellës bimor pa të drejtën e zotëruesit (subjektit që ka në pronësi vërtetimi), atëherë vendoset një gjobë nga 50.000 — 150.000 lekë.

f. Kur një subjekt apo individ tregon material mbjellës bimor i cili nuk shoqërohet me etiketat Zyrtare apo në fishet e Kontrollit, sipas nenit 21 të këtij udhëzimi, atëherë materiali mbjellës bimor, bilokohet deri në plotësimin e kërkesave ose vendoset gjobë 20-30.000 lekë, për çdo 100.000 lekë të vlerës së sasisë së materialit mbjellës bimor.

Çertifikimi është procedura për pajisje me certifikatë për treguesit sasiore dhe cilësor të materialit mbjellës bimor, i cili konfirmon se materiali mbjellës bimor plotëson kërkesat teknike dhe lejohet të tregtohet për përdorim për mbjellje, si dhe i tillë është i detyrueshëm për çdo material mbjellës bimor që hidhet në treg.

A. Çertifikim i farave të prodhuar në vend

a. Kërkesat për çertifikimin e farave

i. Të vërtetohet me dokumentacion, zbatimin e kërkesave agroteknike sipas metodikave të hartuara për riprodhimin dhe shumëzimin e materialit mbjellës bimor (Model. 8).

ii. Të vërtetohet pastërtia gjenetike e varietetit nëpërmjet certifikatës së origjinës (Model 12).

iii. Të vërtetohet pastërtia fitosanitare e materialit mbjellës bimor lëshuar nga Inspektori i Mbrojtjes së Bimëve.

iv. Dokumenti nëse është kryer Aprobimi fushor (Model. 9).

v. Flet-Analiza laboratorike të treguesve cilësor, lëshuar nga Laboratori i Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve, ose nga laborator tjetër të autorizuar nga Ministri i Bujqësisë dhe Ushqimit (Model. 3).

vi. Materiali mbjellës bimor të jetë ambalazhuar dhe etiketuar me etiketën e prodhuesit (Model. 13).

vii. Subjekti prodhues lëshon deklaratën e konfirmimit (Model. 2).

viii. Për farat e riprodhimit PARABAZE (Superelite), që prodhohen nga Institucionet Shkencore Publike ose private, aprobimi fushor i tyre bëhet nga ekspertë të miratuar nga Ministri i Bujqësisë dhe Ushqimit.

Ekspertet e mësipërm, pas kontrollit dokumentar dhe fushor konfirmojnë se materiali mbjellës bimor është prodhuar sipas skemës së miratuar dhe ruan pastërtinë gjenetike dhe riprodhimin e përcaktuar.

b. Procedurat e çertifikimit

i. Mbështetur në dokumentacionin e mësipërm, subjekti prodhues bën kërkesë pranë Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve, që të çertifikohet materiali mbjellës bimor.

ii. Mbi bazë të kërkesës, Inspektorët e ngarkuar nga Enti bëjnë verifikimin e dokumentacionit dhe shikojnë në vend kontigjentin e materialit mbjellës bimor, që do të çertifikohet dhe pasi krijojnë bindjen, hartojnë proces — verbalin, “Mbi verifikimin e specifikimeve teknike, dokumentacionit si dhe kontrollin e cilësisë së farës” (Model. 17/1).

iii. Inspektorët e ngarkuar, mbi bazë të proces-verbalit dhe me dokumentacionin e mësipërm përgatisin dosjen e çertifikimit.

iv. Mbi bazë të vlerësimit të dosjes Kryeinspektori lëshon certifikatën e garancisë (model. 4), në të cilën shënohet edhe sasia dhe numuri i sasive të etiketave zyrtare që i jepen subjektit prodhues.

v. Etiketa Zyrtare ngjitet në çdo njësi ambalazhimi (thes, qeske) dhe jepen në serinë e përcaktuar në certifikatën e garancisë.

vi. Forma, dimensionet, përmbajtja dhe ngjyra e etiketës janë sipas Modelit. 15. Cilësia e Etiketës Zyrtare do të përmbajë elemente sigurie.

vii. Etiketat Zyrtare shoqërojnë materialin mbjellës bimor, në çdo njësi ambalazhimi, nga prodhuesi në hallkat ndërmjetëse tregtare, deri tek përdoruesi dhe vërtetojnë se materiali mbjellës bimor është çertifikuar.

viii. Çertifikata e garancisë lëshohet pasi të jetë likuajduar tarifa e çertifikimit dhe janë plotësuar dhe tërhequr nga subjekti, sasi të Etiketave Zyrtare.

B. Çertifikim i farave të ardhur nga Importi

a. Kërkesat për çertifikimin e farave

i. Akt — marrëveshja me subjektin e huaj nga importohet fara, ku të jenë specifikuar specia, varieteti, kategoria, sasia.

ii. Çertifikata e origjinës nga shteti importues.

iii. Çertifikata fitosanitare nga shteti importues.

iv. Farat të jenë të ambalazhuar dhe të etiketuar ku treguesit e etiketës duhet të korrespondojnë me treguesit e certifikatës shoqëruese.

v. Deklaratën e konformitetit për importimin e faës (model 2).

vi. Flet-Analiza laboratorike të treguesve cilësor, lëshuar nga Laboratori i Entit Farave dhe Fidanëve, ose nga laborator tjetër të autorizuar nga Ministri i Bujqësisë dhe U (Model. 3).

vii. Proçes verbalin “Mbi kontrollin e materialit mbjellës bimor në pikat doganore lejimit të tij për kryerjen e veprimeve të mëtejshme për zhdoganim (Model. 6)

viii. Kërkesa e subjektit për certifikimin e kontigjentit të farës. Proçedurat e certifikimi

i. Pasi inspektori i farave dhe fidanave merr mostrën për analizë në pikën doga dërgon atë në Entin Shtetëror të Farave dhe Fidanëve. për analizë së bashku me dokumentacionin sipas pikës B, të nenit 14 të këtij Udhëzimi, krijohet dosja e certifikimit.

ii. Në bazë të vlerësimit të dosjes lëshohet nga K/Inspektori, Çertifikata e garanëisë (Model. 14), në të cilën shënohet dhe numri i serisë të fishës së kontrollit dhe është likujduar tarifa e certifikimit.

iii. Fisha e kontrollit vendoset në njësitë e ambalazhimit në jo më pak se 10% e lotit.

iv. Çertifikata e garancisë lëshohet pasi të jetë likujduar tarifa e certifikimit dhe janë plotësuar dhe tërhequr nga subjekti, sasinë e Fishave zyrtare.

C. Çertifikimi i fidanave të prodhuar në vend

a. Kërkesat për certifikimin e fidanave

i. Të vërtetohet me dokumentacion, zbatimi i kërkesave agroteknike sipas metodikave të hartuara në fidanishte (Model. 8, Model. 9).

ii. Të disponohet proces-verbali në të cilën percaktohet së zotëruesi i materialit që përdoret për shumëzim është marrë nga pemëtore mëmë të deklaruar prej tij dhe kontrolluar e aprovuar nga inspektori përkatës i I.K.SH.F.F. dhe i Mbrojtjes së Bimëve (Model. 18).

iii. Të vërtetohet pastertia gjenetike e varietetit nëpërmjet certifikatës së origjinës (Model. 12).

iv. Të vërtetohet pastertia fitosanitare e materialit mbjellës bimor lëshuar nga Inspektori i Mbrojtjes së Bimëve.

v. Dokumenti nëse është kryer Aprobimi fushor (Model. 9 / 1).

vi. Materiali mbjellës bimor të jetë ambalazhuar në tufa, arka, etj dhe etiketuar për çdo njësi ambalazhimi me etiketën e prodhuesit (Model. 20).

vii. Subjekti prodhues lëshon deklaratën e konformitetit (Model. 2).

b. Proçedurat e certifikimit

i. Mbështetur në dokumentacionin e mësipërm, subjekti prodhues bën kërkesë pranë Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve, që të certifikohen fidanat.

ii. Mbi bazë të kërkesës, Inspektoret e ngarkuar nga Enti bëjnë verifikimin e dokumentacionit dhe shikojnë në vend kontigjentin e fidanëve, që do të certifikohet dhe pasi krijojnë bindjen, hartojnë proces—verbalin, “Mbi erifikimin e specifikimeve teknike, dokumentacionit si dhe kontrollin e cilësisë së fidanëve” (Model. 17).

iii. Inspektoret e ngarkuar, mbi bazë të proces-verbalit dhe me dokumentacionin e mësipërm përgatisin Dosjen e certifikimit.

iv. Mbi bazë të vlerësimit të dosjes Kryeinspektori lëshon çertifikatën e garancise (model. 14), në të cilën shënohet edhe sasia dhe numri i serisë të etiketave zyrtare që i jepen subjektit prodhues.

v. Etiketa Zyrtare ngjitet në çdo njësi ambalazhimi (tufa, arka) dhe jepen në serinë e percaktuar në certifikatën e garancise. Për fidanet që vine me buke dheu, të jetë i etiketuar çdo fidanë.

vi. Forma, dimensionet, përmbajtja dhe ngjyra e etiketës janë sipas Modelit. 21. Cilësia e Etiketës Zyrtare do të përmbajë elemente sigurie.

vii. Etiketat Zyrtare shoërojnë fidanat, në çdo njësi ambalazhimi, nga prodhuesi në hallkat ndërmjetëse tregtare, deri tek përdoruesi dhe vërtetojnë se materiali mbjellës bimor është i certifikuar.

viii. Çertifikata e garancisë lëshohet pasi të jetë likujduar tarifa e certifikimit dhe janë plotësuar dhe tërhequr nga subjekti, sasinë e Etiketave Zyrtare.

D. Çertifikimi i fidanave të ardhur nga Importi.

a. Kërkesat për certifikimin e fidanave

i. Akt - marrveshja me subjektin e huaj nga importohen fidanat, ku të jenë specifikuar specia, varieteti, kategoria, sasia.

ii. Çertifikata e origjinës riga shteti importues.

iii. Çertifikata fitosanitare nga shteti importues.

iv. Fidanat të jenë të ambalazhuar dhe të etiketuar ku treguesit e etiketës duhet të korrespondojnë me treguesit e certifikatës shoqeruese Për fidanet me bukë të jetë etiketuar çdo fidanë.

v. Deklaratën e konformitetit për importimin e fidanave (model 2).

vi. Proçes verbalin “Mbi kontrollin e fidanave në pikat doganore dhe lejimit të tij për kryerjen e veprimeve të mëtejshme për çdoganim (Model. 6).

vii. Kërkesa e subjektit për çertifikimin e kontigjentit të fidanave.

b. Proçedurat e çertifikimit.

1. Në bazë të kërkesës së importuesit, Kryeinspektori i farave dhe fidanave bën verifikimin e dokumentacionit dhe kontigjentit të fidanave që do të çertifikohen dhe pasi krijon bindjen harton proçes-verbalin mbi verifikime dhe specifikime teknike, kontrollin e cilësisë dhe dokumentacionin e drufrutorëve (Model. 17).

ii. Personat e ngarkuar mbi bazën e këtij proçes-verbali së bashku me dokumentat e mesipërme përgatisin dosjen e çertifikimit.

iii. Në bazë të vlerësimit të dosjes lëshohet nga Kryeinspektori, çertifikata e garancisë (Model. 14), në të cilën shënohet dhe sasia dhe numri i sense të fished së kontrollit (Model. 16).

iv. Fisha e kontrollit vendoset në jo më pak se 10% në njësitë e ambalazhimit.

v. Forma, dimensionet dhe përmbajtja e Fishës së Kontrollit janë sipas Model. 16.

vi. Çertifikata lëshohet pasi të jetë likujduar tarifa e çertifikimit dhe janë plotësuar dhe tërhequr sasi të fishave zyrtare sipas paragrafit të mësipërm.

KREU VI TESTIMI I VARIETETEVE

Neni 22

Spektori i Testimit dhe funksionet e tij

Në Entin Shtetëror të Farave dhe Fidanëve funksionon Spektori i Testimit të Varieteteve i cili përgjigjet për:

a. Mbajtjen e regjistrit të aplikimeve.

b. Mbajtjen e plotësimit të vazhdueshëm të Regjistrit Themeltar të specieve dhe varieteteve të bimëve të kultivuara.

c. Plotësimit të Katalogut Zyrtar të specieve dhe varieteteve të bimëve të kultivuara sipas listës “A” dhe “B” dhe botimi i tij periodikisht.

d. Mbajtjen e regjistrimit për të drejtën e seleksionerit.

e. Ruajtjen e dosjeve të varieteteve dhe specieve të kualifikuara.

f. Kryerjen dhe/ose mbikqyrjen e provave zyrtare të testimit të varieteteve të krijuara në vend ose të ardhura nga vende të tjera.

Neni 23

Kërkesa për aplikim

Kërkesa për aplikim për testim të varieteteve paraqitet në Entin Shtetëror të Farave dhe Fidanëve. Ajo bëhet në dy kopje sipas dokumentacionit përkatës. Për kulturat pranverore kërkesa dorëzohet brenda 15 Shkurtit, ndërsa për kulturat që mbillen në vjeshtë brenda 15 Gushtit.

Në kërkesë duhet të përcaktohet qëllimi i aplikimit për regjistrim në Regjistrin Themeltar të specieve dhe varieteteve të kultivuara dhe në Katalogun Zyrtar.

Neni 24

Katalogu Zyrtar

Katalogu Zyrtar përmban listën “A” dhe listën “B”.

a. Në listën “A” do të përfshihen të gjitha speciet e varietetet që janë të regjistruar në Katalogun e OECD-së (Organizata për Zhvillim të Kooperimit Ekonomik)

b. Në listën “B” do të përfshihen të gjitha speciet e varietetet që kualifikohen (Koni Shtetëror i Atestimit të Varieteteve).

Neni 25
Testimi i varieteteve

Testimi i varieteteve përfshin testimin zyrtar që kryhet nëpërmjet provave fushore, analizave laboratorike dhe elektroforezës.

a. Testimi zyrtar i varieteteve kryhet në jo më pak se dy vjet për bimët e arave dhe jo më pak se dy vjet pas hyrjes në prodhim për drufrutoret.

b. Kryerja e testimit zyrtar realizohet në këto zona:

- për bimët e arave: Shkodër, Tiranë, Lushnjë dhe Korçë.

- për drufrutorët : Tiranë, Vlorë, Sarandë, Korçë dhe Dibër.

c. Testimi për dallueshmëri, uniformitet, stabilitet (DUS) kryhet në 1-2 pika për të gjitha varietetet e krijuara në vend dhe për varietetet që nuk është kryer ky test në ndonjë vend tjetër.

d. Testimi për vlerën e kultivimit e të përdorimit (VCU) kryhet në jo më pak se 3 pika ekologjike për varietetet e krijuara në vend e të huaja si dhe për varietetet regjistruara në Katalogun e OECD kur kerkohet nga të interesuarit.

e. Kriteret teknike për testet e mësipërme që vleresohen në prova hartohen sipas grup kulturave në përshtatje me kriteret e UPOV-it (Unioni Ndërkombëtar për Mbrojtjen e Varieteteve të Reja) dhe miratohen nga Ministria e Bujqësisë dhe Ushqimit.

f. Sektori i Testimit në bashkëpunim me Institucionet Kërkimore përgatit metodikat e testimit, ndjek e kontroilon zbatimin e tyre dhe përgatit raportin përfundimtar me propozimet përkatëse për Komisionin Shtetëror të Atestimit të Varieteteve (KSHAV).

g. Gjatë kryerjes së provave është e detyrueshme ruajtja e sekretit, prandaj përdorën vetëm numura në vend të emrave. Kodi i provës mbahet nga drejtori i E.SH.F.F.

h. Vënia në provë e varieteteve për të cilat kërkohet testimi, kryhet nën përgjegjësinë e sektorit të testimit të varieteteve në E.SH.F.F., kundrejt pagesës sipas tarifave të përçaktuara nga Ministria e Bujqësisë dhe Ushqimit.

i. K.SH.A.V. me një grup ekspertësh viziton provat, bën vërtetime e vlerësime dhe i paraqet ato në mbledhjen e Komisionit.

Neni 26
Provat zyrtare

a. Në zbatim të ligjit Nr. 8732, datë 24.01.2002 “Për materialin mbjellë bimor” aktiviteti i provave zyrtare të testimit të materialit mbjellës bimor organizohet dhe/ose mbikqyret nga Enti Shtetëror i Farave dhe Fidanëve.

b. Provat fushore që kryhen në Institucionet Shkençore dhe konkretisht: në Instituti i Kërkimit të Bimëve të Arave (në Stacionet Zonale të tij : Shkodër, Fushkrujë, Lushnjë, Korçë, Çerrik), I.P.P, Tirane, UB Tirane, I.K.P.V. Vlorë.

c. Në rastet kur nuk mund të plotësohen kërkesat për ngritjen e provave në Institute, ato mund të kryhen në tokat e fermerëve që do të shihen më të përshtatshme në zonat e përcaktuara.

d. Marëdhëniet për detyrimet e ndërsjellta të përcaktohen me një akt- marrveshje të përvitshme.

e. Baza materiale që do të vihet në dispozicion, fuqia punetore që do të shpenzohet dhe interesi i tokës në rastin e fermerëve do të vlerësohet paraprakisht nga të dy palët duke hartuar preventivin përkatës.

f. Testimet për dallueshmëri, uniformitet e stabilitet (DUS) dhe analizat kimike mund të kryhen në E.SH.F.F. ose në institucione të tjera të autorizuara brenda vendit ose jashtë vendit kundrejt pagesës.

g. Likujdimi i shpenzimeve të kryera do të bëhet nga ana e E.SH.F.F. me Urdhër-xhirimi për rastin e Institucioneve Shtetërore në përfundim të provave dhe me lekë në dorë për fermerët në dy faza: në fillim të vendosjes së proves 50 % dhe hkujdim përtiindimtar në fund të proves. Likujdimi i fermerëve do të bëhet duke mbajtur ndërmjet dy palëve.

h. E.SH.F.F. të mbulojë shpenzimet përkatëse për provat me të ardhurat që duhet të vjelë nga aktiviteti i provave të testimit të materialit mbjellës bimor.

Neni 27

Përberja dhe funksionimi i Komisionit Shtetërorë Atestimit të Varieteteve

a. Pranë Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve funksionon Komisioni Shtetërorë i Atestimit të Varieteteve (K.SH.A.V.). Ky komision ngarkohet me shqyrtimin dhe kualifikimin e varieteteve të reja, që janë produkt i punës përmirësuese gjenetike të Institucioneve publike apo private, të vendit ose të huaja, sipas procedurave të parashikuara në dispozitat ligjore të ligjit “ Për të drejtat e seleksionerit të bimëve”, akteve nënligjore dhe rregullave të përçaktuara në këtë Udhëzim.

b. Komisioni Shtetërorë i Atestimit të Varieteteve të reja bimëre përbehet si rregull nga 11-15 anëtare, specialistë me përvojë, me njohuri të plota teorike dhe praktike në fushën e përmirësimit gjenetik dhe prodhimit të farave.

c. Çaktimi i anëtarëve të K.SH.A.V, bëhet me propozim të Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve dhe me miratimin e Ministrit të Bujqësisë dhe Ushqimit për një periudhë katër vjeçare.

d. Numri i specialistëve në përbërjen e Komisionit që merren direkt me punën përmirësuese gjenetike ose me prodhimin e farave, si rregull nuk duhet të kalojnë 50 % të numrit të përgjithshëm të Komisionit.

e. K.SH.A.V. në mbledhjen e tij të parë, zgjedh me votim të fshehtë Kryetarin dhe Nënkryetarin në një afat katërvjeçar. Sekretar i këtij komisioni emrohet Përgjegjësi i Sektorit të Testimit të Varieteteve.

f. Kryetari ose në mungesë të tij, nënkryetari dhe Sekretari kanë për detyrë të përgatisin mbledhjen e Komisionit dhe drejtimin e tij. Si rregull, Kryetari (të ketë titull “Profesor”) dhe Nënkryetari (të ketë titull “Prof. Asociuar”) në fushën e Punës Përmirësuese Gjenetike e të prodhimit të farave.

g. K.SH.A.V. merr vendime me shumice votash, me votim të fshehtë, pas diskutimeve të hapura shkencore, të cilat pasqyrohen në protokollin e Komisionit që mban Sekretari i tij.

h. K.SH.A.V. mbledhet sipas nevojave që dalin për shqyrtimin e varieteteve të reja jo më pak se dy herë në vit. Si rregull, pvr ato pranverore në muajin Mars dhe për ato vjeshtore në muajin Tetor. Mbledhja e Komisionit mund të zhvillohet vetëm kur janë të pranishëm 2/3 anëtarë të Komisionit.

i. Sektori i Testimit të Varieteteve ve në dispozicion të Komisionit pesëmbëdhjete ditë para mbledhjes, gjithë dokumentacionin e procedurës që ka të bëjë me testimin e varieteteve të reja dosjen me të dhënat e provave për dallueshmërinë, uniformitetin e stabilitetin. (D.U.S.), vetëm me emrin e koduar, pa treguar se kush është Institucioni, Subjekti krijues apo përgjegjës.

j. Komisioni në marrëveshje me Drejtorinë e Entit Shtetërorë të Farave dhe Fidanëve ka të drejtën e mbikqyrjes se të gjitha hallkave gjatë testimit të varieteteve të reja nëse ato konform rregulloreve përkatëse.

k. Çdo anëtarë i komisionit është i detyruar të ujihet me dosjen e materialeve dhe të përgatisë me shkrim mendimin për çdo varietet të ri që propozohet të kualifikohet ose të rikualifikohet.

Neni 28

Shqyrtimi teknik i varietetit nga K.SH.A.V.

a. Në fillim të mbledhjes Përgjegjësi i Sektorit të Testimit të Varieteteve paraqet rezultatet e Testimit Zyrtar të provave fushore dhe provave të tjera të nevojshme të kryera nga Enti Shtetërorë i Farave dhe Fidanëve ose nga ndonjë Institucion tjetër për D.U.S (dallueshmërinë, uniformitetin dhe stabilitetin) dhe për V.C.U. (Vlerën e kultivimit dhe përdorimit) duke dhënë shpjegime për mënyrën e kryerjes së provave të shoqëruara me relacionin përkatës. Krahas relacionit duhet të ekspozohen edhe kampione bimësh e kallinj të varieteteve të reja bimore me numra. Emërtimi i propozuar mbahet i fshehtë nga Drejtori i E.SH.F.F., sipas numrit përkatës të shënuar në regjistrin e provave.

b. Bëhen pyetje dhe diskutime nga anëtarët e Komisionit rreth materialeve të paraqitura dhe për çështjet e paqarta apoë pasigurta kërkohet mendimi i eksperteve të paanshëm.

c. Pas diskutimit bëhet votimi për çdo varietet, në bazë të të cilit merret vendimi përkatës.

d. Të gjitha varietetet që në provat e testimit nuk kanë siguruar treguesit për dallueshmërinë,

uniformitetin, stabilitetin (D.U.S.) përjashtohen paraprakisht dhe nuk merren në konsideratë.

e. Te gjitha varietetet që në provat e testimit nuk kanë arritur nivelin e treguesve për vlerën e kultivimit dhe përdorimit (V.Ë.U.) të varieteteve që janë aktualisht në struktura të mbjelljes, nuk bëhet kualifikimi, me përjashtim kur ata kanë vlera të veçanta në kultivim dhe përdorim.

f. Pas votimit, Kryetari, Nënkryetari dhe Sekretari formulojnë vendimin përkatës, një kopje të cilit i jepet për zbatim E.SH.F.F. dhe një kopje i dërgohet Drejtorisë së Shkencës në Ministrinë e Bujqësisë dhe Ushqimit.

g. K.SH.A.V. është i detyruar të ruaj sekretin dhe fshehtësinë e varieteteve që merren në shqyrtim, lidhur me rrugën e krijimit dhe vlerën e tyre.

h. K.SH.A.V. jep të drejtën e seleksionerit dhe patentën e varietetit, e cila shpallet me urdhër të Ministrit të Bujqësisë dhe Ushqimit brenda 30 ditëve nga dhënia e kësaj të drejte.

i. Vendimi i marre nga K.SH.A.V. i behet e ditur palës aplikuese brenda 5 ditëve. Kundër vendimit të K.Sh.A.V., brenda 10 ditëve nga shpallja, bëhet ankim në bordin e apelit pranë Ministrisë së Bujqësisë dhe Ushqimit.

j. Puna që kryhet nga K.SH.A.V. paguhet sipas Vendimit të Keshillit të Ministrave Nr.254, datë 18.05.2001.

Neni 29

Bordi i Apelit të Atestimit të Varieteteve

a. Në zbatim të nenit 16, pika 3, të ligjit nr.8880, datë.15.04.2002, “Për të drejtat e seleksionerit të bimëve”, pranë Ministrisë së Bujqësisë dhe Ushqimit funksionon Bordi i Apelit ndaj vendimeve të KSHAV.

b. Ky Bord përbehet nga pesë anëtarë. Njeri është Ministër ose Zv.Ministër i Ministrisë së Bujqësisë dhe Ushqimit dhe drejton këtë bord. Ky bord çaktohet me urdhër të Ministrit të Bujqësisë dhe të Ushqimit.

c. Detyrat kryesore të Bordit janë:

i. Të regjistrojë çdo ankesë që bëhet ndaj KSHAV për të drejtën e seleksionerit.

ii. Të grumbullojë materialet dokumentare për vlerësimin e varietetit dhe dokumentet e KSHAV.

iii. Të shqyrtojë dokumentet brenda 90 ditëve nga data e paraqitjes së ankesës.

iv. Të jepet përgjigje me shkrim brenda 5 ditëve nga dita e marrjes së vendimit nga ana e Bordit të Apelit.

. E.SH.F.F. të botojë rregullisht vendimet e Bordit të Apelit në buletin e tij.

d. Bordi mbledhet sipas ankesave të paraqitura por jo më rrallë se një herë në 3 muaj kur ka ankesa.

e. Vendimet e Bordit merren me shumicë votash dhe kur marrin pjesë mbi 3 vetë dhe ato zbatohen nga E.SH.F.F..

f. Kundër Vendimit të Bordit të Apelit bëhet ankim në gjykatë brenda 15 ditëve nga marrja e njoftimit për vendimin.

KREU VII

ORGANIZIMI I SISTEMIT TË RUAJTJES DHE TRAJTIMIT TË RESURSEVE GJENETIKE TË BIMËVE DHE FUNKSIONIMI I BANKËS GJENETIKE

Neni 30

Klasifikimi i resurseve gjenetike

Klasifikimi i resurseve gjenetike bimë për ruajtje (Material mbjellës gjenetik)

Resurset gjenetike bimë klasifikohen si vijon:

a. kultivarë;

b. kultivarë primitivë dhe popullata vendi;

c. linja, linja inbrede;

d. mutante;

e. specie të egra;

f. klone (rrënjë, zhardhokë).

Neni 31

Sistemi i ruajtjes dhe trajtimit të resurseve gjenetike bimore.

Për veprimtarine shkencore të resurseve gjenetike të bimëve organizohet “Sistemi i ruajtjes dhe trajtimit të resurseve gjenetike të bimëve”,

Në të përfshihen

a. Banka Gjenetike.

b. Koleksionet ku ruhet germoplazma e bimëve të arave, drurëve frutore, florikulturës, bimëve dekorative, bimëve pyjore etj., në zotërim të institucioneve shkencore.

c. Zonat e mbrojtura ose rezervatet “in-situ”, ku janë përhapur e rritur në mënyrë natyrore, fara spontane ose të egra të resurseve gjenetike të bimëve. Këto mund të jenë në zotërim të Bankës Gjenetike, të institucioneve shkencore ose në pronësi private.

d. Koleksione bimore private të zotëruara nga persona private, bashkësi fshatare ose grup prodhuesish.

e. Kopshtet botanike në zotërim të Institucioneve publike dhe private.

f. Koleksionet dhe zonat e mbrojtura sipas pikave a dhe b të nenit 30, me propozim të Bankës Gjenetike dhe në raste të veçanta ato sipas pikës c, të nenit 30, përçaktohen e finançohen nga Ministria e Bujqësisë dhe Ushqimit, drejtpërdrejt ose nëpërmjet Bankës Gjenetike, apo Institucioneve Shkençore.

Neni 32

Banka Gjenetike kuptimi i saj

Banka Gjenetike, që funksionon pranë Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve, është institucion i mirefilltë shkençor me rëndësi kombëtare, i cili grumbullon dhe ruan fondin gjenetik bimor të një vendi.

Neni 33

Përbërja dhe funksionet e Këshillit Kordinativ

a. Në Institucionin e Bankës Gjenetike, funksionon Këshilli Kordinativ (me 11-13 veta), i cili mbledhet të paktën 1 herë në 2 muaj.

b. Në përbërjen e Këshillit Kordinativ marrin pjesë : specialistë të Bankës Gjenetike, specialistë të kesaj fushe nga Institucionet Shkencore dhe Arsimore të vendit.

c. Anëtarët e Këshillit Kordinativ miratohen nga Ministri i Bujqësisë dhe Ushqimit, me propozim të Bankës Gjenetike dhe me pëlqimin e drejtuesve të institucioneve përkatëse.

d. Anëtarët e këtij Këshilli do të jenë edhe bashkëpunetore të punës ndërmjet Bankës Gjenetike dhe këtyre institucioneve.

Neni 34

Funksionet dhe detyrat e Bankës Gjenetike

Institucioni i Bankës Gjenetike ka keto funksione e detyra:

a. Organizon grumbullimin dhe koleksionimin e germoplazmës bimore të vendit me anë të ekspeditave apo rrugëve të tjera. Ajo mund ti organizojë vetëm dhe së bashku me institucionet e tjera të vendit ose të huaja.

b. Merr në ruajtje germoplazmën që i përket “koleksionit bazë” dhe “koleksionit aktiv” të institucioneve kërkimore-shkencore dhe kur ka mundësi, me kërkesë të institucioneve përkatëse, merr në ruajtje edhe pjesë të “koleksionit të punës” të këtyre institucioneve.

c. Merr në ruajtje materialin bimor të shoqëruar me dokumentacionin përkatës (kompjuterizuar) sipas rregullave dhe standarteve ndërkombëtare për ruajtjen në Bankë (standartet e IPGRI-t - Instituti Ndërkombëtar i Resurseve Gjenetike Bimore).

Dokumentacioni shoqëruar përmban:

- Te dhënat identifikuese të materialit bimor (të dhënat e pasaportës);

- Të dhënat e karakterizimit;
 - Të dhënat e koleksionit.
- d. Materiali bimor merret në ruajtje mbi bazën edhe të një proces — verbali të nënshkruar nga të dyja palët.
- e. Ruan germoplazmën e koleksionuar sipas rastit apo formave të ruajtjes, me afat të shkurtër, të mesëm dhe të gjatë.
- f. Germoplazma mund të ruhet në formë ‘ex-situ’ (farëza, zhardhokë, rrënjë, pjesë vegetative), ‘in-vivo’ (koleksione fushore) dhe ‘in-vitro’.
- g. Studion, karakterizon dhe vlerëson materialin e koleksionuar për treguesit morfologjike, gjenetike, biologjike, kimikë dhe agrokimike në bashkëpunim me institucionet kërkimore të vendit.
- h. Shumëzon dhe përtërin materialin bimor të koleksionuar në bazë të monitorimit të koleksioneve apo në rast nevojë nga institucionet kërkimore shkencore.
- i. Shumëzimi i materialit bimor si në rastet kur kryhet në koleksionet e institutive kërkimore apo dhe tek privati, realizohet mbi bazën e një akt-marrëveshjeje të ndëshkruar nga të dyja palët.
- j. Organizon evidentimin, informatizimin dhe publikimin e të dhënave (banka e të dhënave) për resurset gjenetike që disponon.
- k. Organizon në bashkëpunim me institucionet kërkimore shkencore përpilimin e inventarit kombëtar të resurseve gjenetike bimore që ruhen në koleksione.
- l. Organizon këmbimin falas të materialit bimor (fare) dhe të informacionit, me institucione të tjera shkençore homologe brenda dhe jashtë vendit për aktivitete shkencore apo për sigurimin dhe ruajtjen më të plotë të materialit bimor (ruajtja në dublikate të materialit në banka të tjera homologe).
- m. Për problemet metodike dhe veprimtarite shkencore të resurseve gjenetike të bimëve, Banka Gjenetike kryen rolin e kordinatorit me institucionet e tjera shkençore të vendit që kryejnë veprimtari në këtë fushë.
- n. Harton dhe kordinon projekte apo merr pjesë në programe punë të përbashkëta në nivel rajonal për problemet e ruajtjes së resurseve gjenetike bimore.
- o. Mban lidhje dhe bashkëpunon me IPGRI-in dhe institucioneve të tjera homologe jashtë vendit.

Neni 35

Zonat e mbrojtura (Rezerva ose ruajtja “in situ”)

I. Për qëllimin e ruajtjes nga erozioni gjenetik të materialit gjenetik bimor me vlera të veçanta, që rritet lirisht në natyrë, organizohet ruajtja “in-situ” e germoplazmës së zonave të caktuara, të cilat merren nën mbrojtjen shtetërore.

II. Si zona të mbrojtura (rezervate ose ruajtja in-situ) caktohen ato zona ku zhvillohen bimë autoktone spontane që kanë lidhje fare bimore me bimët e kultivuara, birnët e egra me vlera të veçanta, por që rrezikohen të zhduken etj.

Zonat e mbrojtura përcaktohen me vendim të përbashkët të Ministrisë së Bujqësisë dhe Ushqimit dhe Komitetit të Mbrojtjes së Mjedisit.

Me të njëjtin vendim për këto zona përcaktohen masa të veçanta, si: moskullotja, moskositja, mbrojtja nga zjarri etj.

III. Institucionet e organizmat që ngarkohen të zbatojnë masat e mbrojtjes të materialit gjenetik bimor, janë

- a. Drejtoria e Prodhimit Bimor dhe Drejtoria e Shkencës dhe kualifikimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Ushqimit.
- b. Banka Gjenetike.
- c. Institutet Kërkimore Shkencore për bimët që ato mbulojnë.
- d. Drejtoria e Përgjithshme e Pyjeve.
- e. Në rreth, Drejtoritë e Bujqësisë dhe Ushqimit, Drejtoritë e Pyjeve dhe Drejtoritë e Kullotave.

KREU VIII

AMBALLAZHIMI, RUAJTJA DHE ETIKETIMI I MATERIALIT MBJELLES BIMOR

Neni 36
Kërkesa të përgjithshme

a. Të gjitha prodhimet e realizuara për përdorim si material mbjellës bimor, tregtohen pasi të jenë përpunuar, pastruar, homogjenizuar dhe kalibruar në tote, sipas kërkesave dhe kushteve teknike.

b. Subjektet prodhuese dhe tregtuese të materiatit mbjellës bimor duhet të disponojë dhe të përdorin, magazinat, pika shitje dhe mjedise të përshtatshme gjatë përpunimit, amballazhimit, ruajtjes dhe tregtimit të tij, duke siguruar ruajtjen e treguesve cilësor sipas parametrave teknike për çdo materiat mbjellës bimor.

c. Subjektet prodhuese dhe tregtuese të materiatit mbjellës bimor që nuk disponojnë impiante dhe pajisje për pastrim, homogjenizim, kalibrim, dizinfektim u tejohe, që këto procese ti kryejnë në ambiente të subjekteve që i disponojnë ato, të licensuara për prodhimin dhe shumëzimin e farave me kusht që të regjistrohen veças për çdo subjekt.

Neni 37
Amballazhimi

Të gjitha farat e përpunuara ruhen dhe tregtohen të amballazuara. Për amballazhim përdoren thasë e qese beze, tetre, zarfa tetre, kuti kartoni, llamarinë, etj. Zhardhokët, bulbat, rizomat, etj. amballazhohen në çastin e tregtimit.

Mbyllja e amballazhit duhet të jetë e tillë që të jetë e pamundur hapja e tyre pa lënë gjurmë.

a. Farat e drithrave, foragjerëve, bishtajore, bimëve vajore, eterovajore industriale amballazhohen në thasë 5 — 50 kg. Fara e grunt dhe e misnit duhet të disinfektohet për kontigjentet që këtë hidhen në shitje.

b. Farat e imta të perimeve, luleve, amballazhohen në zarfa ose qeska të caktuara sipas llojit të farës.

c. Patatet, hudhurat dhe qepujkat amballazhohen në thasë rrjetë ose arka me peshë 25 kg, Hudhurat në thasë lidhen në vargje, ndërsa kur amballazhohen në arka, tejohe çdo kokërr hudhre të këtë bishtin në 2 cm të gjatë.

Neni 38
Ruajtja e materialit mbjellës bimor.

a. Vendosja e farave bëhet në depo ose magazina, të pastra, të ajrosura, me lagështi optimale sipas kërkesave specifike të çdo specie, të disinfektuara, të ndara për çdo lot.

b. Thasët vendosen 10 — 15 cm (në paleta) mbi sipërfaqen e tokës dhe 40 cm larg nga faqja e murit. Ato vendosen në paleta, njeri mbi tjetrin 8 — 10 cope. Ndërsa fara e hapur (rifuxhio) e grunt, thekrës, elbit vendoset 1 — 1.5 m lartësi, misri vendoset 0.5 — 1 m lartësi dhe orizi vendoset 30 cm lartësi.

c. Fidanat frutore në të cilat përfshihen fidana : mollë, dardhë, ftoje, kumbull, qershi, pjeshke, kajsi, mushmolla, nespulla, arra, bajame, lajthi, kaki, fiku, shega, geshtenja, mani, etj. Kushtet për seëilën ëilësi janë

i. Fidanat frutore të cilësisë së parë lidhen në tufa me nga 10 copë secila.

ii. Fidanat frutore të cilësisë së dytë lidhen në tufa me nga 20 cope secila.

iii. Rrënjët e fidanave në tufë vendosen në kashtë, bar, tallash, myshk pylli ose materiale të tjera mbështjellës. Kur fidanat do të transportohen në distanca të afërta amballazhimi bëhet me kashtë në mjetet e transportit.

iv. Tufat e fidanëve renditen në karroceri ku fundi dhe anët e mjetit shtrohen me 20 cm kashtë. Kashta vendoset edhe midis rreshtave. KarrocERIA mbulohet me mushama ose plamas.

d. Fidanat e ullirit, agrumeve, nespulles, etj. që nuk rrezojnë gjethet, shkullen me bukë dhe me peshë 4-6 kg dhe amballazhohen një për një në qese plasmasi. Ato transportohen duke e mbuluar karrocerin me mushama ose plamas.

e. Fidanat e hardhise lidhen në tufa me nga 25 cope, ose në kuti kartoni me 25 -50 cope në çdo kuti.

f. Në çdo tufë të fidanave frutore dhe të hardhive dhe në çdo fidanë ulliri, agrume, etj. që janë

me bukë dhe vendoset etiketa e prodhuesit dhe etiketa zyrtare.

g. Transportimi i fidanave frutore nuk bëhet kur fryn ere dhe temperatura është nën 0°C .

h. Fidanat frutore të shkullur ruhen deri në momentin e transportit ose të mbjelljes, të shtratifikuar në tokë, në rrë, në depo, hangar dhe vendet e mbrojtur nga ngricat e demtimet. Shtratifikimi i fidanave është specifikim teknik edhe gjatë periudhës së shitjes.

i. Për verifikimin e kërkesave cilësore të fidanave duhet të kihet parasysh që partia përfaqëson një sasi me tregues të njëjtë fidanash, të përgatitur për tregtim nga prodhuesi, çdo parti fidanash frutore duhet të plotësojë kërkesat e kushteve teknike të kategorisë përkatëse bashkangjitur këtij udhëzimi.

j. Për percaktimin e cilesise të cdo partie në vende të ndryshme merren mostra si rregull Jo më pak se tre tufa të cilat vlerësohen sipas treguesve të kushteve teknike.

Neni 39

Etiketimi, permbajtja e etiketës dhe llojet e etiketave që përdoren, fishet e kontrollit.

Materiali mbjellës bimor i vlefshëm për tregtim shoqërohet detyrimisht me dy lloj etiketa

a. Etiketa e prodhuesit, vihet nga prodhuesi në ambllazh ose fidanë, në të cilën deklarohen treguesit cilësorë.

b. Etiketa zyrtare përgatitet dhe hidhet në qarkullim nga Enti Shtetërorë i Farave dhe Fidanëve. Ajo vendoset në ambllazh ose në fidanë. Kjo etiketë vërteton se loti ose partia është certifikuar dhe kontrolluar nga organet zyrtare.

a/1. Etiketa e prodhuesit përmban

- Emri i subjektit,
- Numri i licensës ose kodi fiskal,
- Specia,
- Kultivari,
- Kategoria,
- Prejardhja (vendi i orodhimit)
- Prodhuesi,
- Fuqia mbirëse,
- Data e analizës,
- Pastërtia varietore,
- Pastërtia mekanike,
- Trajtimi (Emri I pesticidit ose lëndës kimike për peletim),
- Sasia e materialit mbjellës.

a/2. Për fidanat frutorë specifikohet emri i nënshartesës. Nuk shënohet fuqia mbirëse, data e analizës, pastërtia varietore dhe mekanike.

Fuqia mbirëse nuk shënohet edhe për tuberet, zhardhokët, bulbat dhe rizomat. Treguesit e fuqisë mbirëse rianalizohen çdo gjashtë muaj.

Për farat e përzjera në etiketë shënohet përqindja që zë çdo specie apo kultivar në ambllazh.

Kur materiali mbjellës bimor është trajtuar kimikisht, detyrimisht në etiketë shënohet (i pakonsumueshem nga njerëzit dhe kafshët).

Në raste të veçanta në etiketë mund të vendosen të dhëna shtesë që lidhen me kushtet e ruajtjes dhe afatin e përdorimit.

b/i. Etiketa zyrtare e farave ka këto karakteristika dhe përmbajtje Karakteristikat

- Forma drejtkëndëshe,
- Ngyra për secilën kategori të materialit mbjellës bimor janë
- E bardhë me vija diagonale violet për kategorinë P/BAZE (superelite).
- E bardhë për kategorinë BAZE (elite).
- Blu për kategorinë e ÇERTIFIKUAR (riprodhimi i parë dhe F1 dhe i dytë)
- Portokalli për kategorinë TREGTARE
- Gri për farat e përzjera (ku shënohet dhe riprodhimi).
- Të dhënat shtypen në një anë të etiketës. Materiali i etiketës duhet të jetë i qëndrueshem ndaj dëmtimeve të ndryshme dhe lageshtisë.

Përmbajtja

- Emrin e Institucionit që e lëshon (E.SH.F.F.)

- Numri i sense.
- Specia (ne gjuhën shqipe dhe latine)
- Varieteti (ose Kultivari)
- Kategoria.
- Subjekti prodhues
- Vendi i prodhimit.
- Pesha neto.
- Data

b/2. Etiketat zyrtare për materialin mbjellës bimor të drufrutorëve ka këto karakteristika dhe përmbajtje.

Karakteristika

- ka formen drejtkëndshe me përmasa 17 x 5 cm,
- e bardhë.

Përmbajtja

- Emri i Institucionit që e lëshon (E.SH.F.F.)
- Numri i sense.
- Specia (në gjuhën shqipe dhe latine)
- Varieteti (ose Kultivani)
- Nënshartesa
- Kategoria.
- Vendi i prodhimit.
- Prodhuesi.
- Sasia.
- Data.
- Nr. i certifikimit

Çdo kontigjent i materialit mbjellës bimor për tregtim, krahas etiketës së prodhuesit dhe etiketës zyrtare duhet të jetë i shoqëruar edhe me certifikatën e garancisë. Numri i sense së etiketës zyrtare të vendosur në amballazh, duhet të përputhet me numrin e sense së pasqyruar në certifikatën e garancisë.

- Riamballazhimi i materialit mbjellës bimor kur është e nevojshme, bëhet në prani të përfaqësuesve të organeve të kontrollit.

- Prodhuesi mban përgjegjësi për mospërputhje të treguesve cilësorë të deklaruar në etiketën e tij edhe pas vendosjes të etiketës zyrtare.

- Ndalohej mbajtja në mjediset e shitjes dhe të magazinave të materialit mbjellës bimor të prodhimeve të njëjta të paamballazhuara, të paetiketuara dhe që nuk janë caktuar për këtë qëllim.

c. Fishet zyrtare të kontrollit vërtetojnë se materiali mbjellës bimor i ardhur nga importi i është nënshtruar kontrollit të I.K.SH.F.F. dhe është lejuar të përdoret si material mbjellës bimor në territorin e Republikës së Shqipërisë.

c/i- Fishet e kontrollit për fare të importuar kanë këto karakteristika dhe përmbajtje.

Karakteristika

- ekuqe.

Përmbajtja

- Emri i institucionit që lëshon
- Specia
- Numri serial
- Kontrolluar

c/2. Fishet e kontrollit për fidana të importuara kanë këto karakteristika dhe përmbajtje.

Karakteristika

- jeshile.

Përmbajtja

- Emri i Institucionit që lëshon
- Specia
- Numri serial
- Kontrolluar

ç. Etiketat zyrtare dhe fishet e kontrollit, janë prone e E.SH.F.F. dhe hidhen në qarkullim

vetëm prej tij. Ato kanë elemente sigurie dhe numër serial.

KREU IX PRO E MARRJES DHE LËVIZJES SE MOSTRAVE PËR ANALIZA ZYRTARE

Neni 40

Procedurat e marrjes së mostrave

1. Loti i farës — (kontigjent, parti fare, ngarkesë) është sasia e farës e homogjenizuar e të njëjtit lloj, kulture, riprodhimi, me veti cilësore uniformë.

Per çdo lloj, sasi të lotëve, për efekt mostrimi, janë sipas tabelës Nr. A.

2. Mostër primare — është sasia e fares e marrë nga një pike në lotin e fares.

3. Mostra e përbërë — formohet nga kombinimi dhe përzjerja e të gjitha mostrave primare të marra nga loti i farës.

4. Mostra mesatare (nenmostra) — është sasia e fares që përftohet nga zvogëlimi i mostrës së përbërë nga e cila merren mostra për laboratorin e testimi të farës. Madhësia e saj përcaktohet në tabelën Nr. A

5. Mostra e punës - është mostra që formohet në laborator për të bërë një ose disa teste tëfarës.

A. Pajisjet për marrjen e mostrave

a. Për farat që rrjedhin shpejt (jonxha, etj.) përdoret sonda me 6 dhoma.

b. Për farat që lëvizin me ngadalë (1 oliumi) përdoret mar me dorë, në disa vende të ndryshme.

c. Për farat rifuxhio përdoret sonda me vakum ose automatike.

B. Marja e mostrës primare.

a. Të drejtën e marrjes së mostrës për provat zyrtare të farave e kanë Inspektoret e Inspektoriatit të Kontrollit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve në qendër e në rrethe, si dhe personat e autorizuar.

b. Mostra merret me dorë ose me sonde sipas mundësisë dhe rastit.

c. Kur fara është e ambalazhuar në thasë, mostra merret duke shpuar thasët me sondë në vende të ndryshme të stives (lart, mes dhe fund)

d. Numri i mostrave primare që merret nga loti i një fare, duhet të jetë

i. Deri në 500 kg fare, merren 5 mostra primare. Për 1 thes 50 kg. futet 5 herë sonda, 2 diagonale dhe 3 vertikale.

ii. Nga 501-3000 kg, merret 1 mostër primare për çdo 300 kg.fare, por jo me pak se 5 mostra primare (sonda).

iii. Nga 3001-20.000 kg, merret 1 mostër primare për çdo 500 kg. fare, por jo më pak se 10 mostra primare (sonda).

iv. Nga mbi 20.000 kg. merret 1 mostër primare për çdo 700 kg fare, por jo me pak se 40 mostra primare (sonda).

e. Kur farat ruhen në paketa, për një parti deri në 1.000 paketa, mostra primare merret në 1 % të paketave, kur ato kanë një numër reference.

f. Kur farat ruhen në paketa, bustina, enë aluminante cilindrike, për çdo lloj fare, për çdo varietet të të njëjtit lloj fare, merret mostër primare sipas madhësisë të përcaktuar në tabelën “Pesha minimale e mostres së farës”, që i bashkëngjitet këtij Udhëzimi.

Dorëzimi i mostres në Laborator.

a. Mostra e farës për analize zyrtare merren nga Inspektoret në qendër ose në rrethe dhe i dorëzohen punonjësit të ngarkuar në Ent për pranimiri e mostrave. Pasi regjistrohet në Regjistrin e pranimit të mostrave, dorëzohet laboratorit duke ruajtur sekretin e emrit të subjektit.

b. Mostra për Laborator ambalazhohet në materiale të tilla që nuk ndikojnë në ndryshimin e treguesve cilësorë të mostres.

c. Mostra për Laborator që destinohet për përcaktimin e lageshtisë, vihet në enë qelqi, të pastra e të thata, të mbyllura me tapë dhe të dyllësura. Nga jashtë i vihet etiketa.

d. Mostra e farës për Laborator është e ambalazhuar në material prej letre ose plastike. e miratuar nga E.SH.F.F., e mbushur deri 2/3 e volumit të saj, e mbyllur dhe e vulosur nga inspektori që e ka marrë atë.

e. Mostrës së farës për Laborator të ambalazhuar, i vihet brenda etiketa përkatëse.

f. Mostrat e fares qe dorezohen ne Laborator kodohen nga analisti i ngarkuar per pranimin e tyre, me qëllim që të mos identifikohet subjekti prodhues dhe tregetues i farës.

g. Mostrat e farvs që dorëzohen në laborator, pranohen kur ato janë të rregullta në ambalazh, masë, dokumentacion, mbyllje dhe kur paraqiten brenda 24 orëve. Mostrat e parregullta nuk pranohen.

h. Madhesia e Lotit të farës dhe Peshë minirnale e mostrës të marrë nga Loti tabelave bashkangjitur Udhëzimit.

KREU X LABORATORI QENDROR I TESTIMIT TE FARAVE

Neni 41 **Detyrat dhe funksionet e Laboratorit**

a. Në E.SH.F.F. funksionon Laboratori Qendror i Testimit të Farave (L.Q.T.F.), i cili në bazë të ligjit “Për materialin mbjellës bimor”, Nr. 8732, datë 24.01.2001, është i ngarkuar të kryejë Analizë Zyrtare.

b. Laboratori Qendror i Testimit të Farave, mbi bazën e analizave që kryen është organi që lëshon Fletë Analizën e rezultateve të lotit të farës (Modei.3). Kjo Fletë Analizë ka vlerë zyrtare për efekt certifikimi të lotit, kur materiali mbjellës bimor përdoret brenda vendit.

Ndërsa kur materiali mbjellës bimor përdoret për eksport, Laboratori lëshon certifikaten Ndërkombëtare të Lotit të Fares (Model. 3/1)

c. L.Q.T.F. aktivitetin e tij dhe kryerjen e analizave e bazon në

i. Në Legjisiacionin shqiptar në fuqi (Ligje, vendime, akte-nënligjore, udhëzime të Ministrit).

ii. Në specifikimet teknike (standarte) të vendit të percaktuara në këtë udhëzim (Tabela N.1).

iii. Për analizat që kryen, zbatohen metodikat e testimit sipas rregullave të I.S.T.A.-s, të percaktuara në manualin e testimit të farave të depozituar në E.SH.F.F.

iv. L.Q.T.F. si i zgjedhuri i Ministrisë të Bujqësisë dhe Ushqimit për akreditimin në ISTA, përmbush me korektësi të gjitha detyrimet që rrjedhin nga akreditimi në këtë Organizem.

v. L.Q.T.F. zbaton me rigorozitet metodikat për nxjerrjen e rezultateve. Me dhënjen e rezultateve nuk influençohet nga ndikimet dhe per saktësinë e tyre, në rast kontestimit mban përgjegjesi për pasojat që sjell.

vi. Për të eliminuar ndikimet komerciale dhe financiare të subjekteve të ndryshme, në rezultatet e analizave në të gjitha rastet futja e mostrave për analizë zyrtare të bëhet me kod.

vii. L.Q.T.F. përveç analizave zyrtare bën edhe analiza private.

d. Përveç Laboratorit L.Q.T.F., analiza për treguesit cilësor të farave kryhen edhe në labororet e tjera publike e private, të cilët shërbejnë subjekteve por Jo si analiza zyrtare për certifikim.

KREU XI DISPOZITAT E FUNDIT

Neni 42 **Detyrimet financiare**

Për shërbimet që kryen E.Sh.F.F., Analizat Laboratorike, Testimi Varietor, Regjistrimi Zyrtar i kuitivarëve, Aprobimin dhe certifikimin e Materialit Mbjellës Bimor, subjektet do të paguajnë pranë E.Sh.F.F. sipas tarifave të percaktuara në udhërin e veçantë të Ministrit të Bujqësisë dhe Ushqimit.

Neni 43

Ky udhëzim hyn ne fuqi menjëherë.

MINISTRI
Agron Duka

Model. 1

KËRKESË

**Për pajisjen me leje për prodhimin e riprodhimin e materialit
mbjellës bimor**

*ENTIT SHTETËROR
TË FARAVE DHE F/DANËVE*

Unë, nënshkruari....., fermer (subjekt fizik ose juridik) nga rrethi
....., Komuria....., Fshati....., në zbatim të Ligjit Nr. 8732, dt.
24.01 .2001 dhe Vendimittë K.M. Nr.155, germa d, kërkoj të pajisem me leje.

Unë do të prodhojë këto materiale mbjellës bimorë:

1.
2.
3.

Për këtë disponoj, ha tokë prone ose me qera, disponoj makineri përpunimi në
pronë ose me qera, disponoj ambiente për përpunimin e materialit mbjellës bimorë në pronë..... m²,
për të prodhuar....., copë fidanë,..... kv fare ose me qera..... m², për të
prodhuar..... cope fidanë,..... Kv farë.

Drejtimi teknik do të bëhet nga unë si speçialist lartë ose do te angazhojë z.....
specialist i lartë

Bashkangjitur, me kërkesën p0 ju dergojë dokumentaëionin e nevojshëm sipas ligjit dhe
urdhërit të Ministrit të Bujqesisë dhe Ushqimit.

Shpresoj që kërkesa ime të miratohet nga ana Juaj.

KË RKUESI

(.....)

Model. 2

DEKLARATE KONFIRMITETI

Unë, nenshkruari z....., me licencë nr.....
datë....., kod fiskal nr..... datë....., me adresë
....., sot me datë..... deklaroj nën
përgjegjësinë time personale se materiali mbjellës bimor.....
prodhuar / importuar nga ana me është konform këtij specifikimi teknik:
1. Është shoqëruar me çertifikatën e origjinës nr. datë.....
2. Është i shoqëruar me çertifikatën fitosanitare nr. date.....
3. është i shoqëruar me rezultatin e analizës nr. date.....
4. Kultivari, hibrid, varieteti.....
5. Mbishartesa.....
6. Nënshartesa
7. Cilësia.....
8. Është i ambalazhuar në....., me peshë.....
Numri i kokrrave.....
9. Është i etiketuar me etiketa të lëshuara
nga..... dhe i përket lotiti nr.
.....

Lëshoj këtë deklaratë konfirmiteti konform Ligjit Nr.8732, datë 24.1.2001, “Për materialin mbjellës bimor”, nenit 11, pika ‘b’ dhe mbaj përgjegjësi për vërtetësinë e specifikimeve teknike të bëra në këtë deklaratë.

DEKLARUESI

(.....)

.....më
datë.....

Model .3/2

ENTI SHTETEROR I FARAVE DHE FIDANEVE

ETIKETË
MARRJE KAMPIONESH

Nr....., date.....

Emri i subjektit
Kultura.....
Varieteti.....
Riprodhim.....
Viti i prodhimit.....
Kontigjenti nr. (Loti).....
Pesha e kontigjentit kv.....
Nr. vendeve nga merret kampioni.....
Analiza që do ti bëhet farës.....
Nr. Lotit.....

Model. 4

**ENTI SHETETEROR I FARAVE DHE FIDANEVE INSPEKTORIATI I KONTROLLIT
SHETETEROR I FARAVE DHE FIDANEVE**

**ÇERTIFIKATE E GARANÇIE PER MATERIALIN MBJELLË S BIMOR TË PRODHUAR NË
VEND (NR DATË.....)**

Ne mbështetje të ligjit “Per materialin mbjellës bimor” dhe Vendimeve të Këshillit të Ministrave, Nr.154, date 25.04.2002, Nr.156, date 25.04.2002, Nr.157, date 25.04.2002, Inspektorati Kontrollit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve, pasi administroj dokumentacionin teknik të përëaktuar në V.K.M., Nr.156, date 25.04.2002 dhe e vlerësoj atë të rregullt, lëshon këtë çertifikatë garancie për M.M.B. të prodhuar në vend, me të cilën konfirmon:

Loti i farës i mëposhtem është prodhuar nga subjekti....., sipas procedurave teknike të përëaktuara në V.K.M., Nr.156, date 25.04.2002, është etiketuar me etiketën zyrtare të lëshuar nga E.Sh.F.F. dhe ka të dhënat që vijon:

Specia :.....
Varieteti :.....
Kategoria :.....
Numri references :.....
Pesha e lotit :.....
Lloji i njësisë së ambaflazhimit :.....
Pesha e njësive së ambaflazhimit :.....
Nr. Sënie të Etiketës Zyrtare :.....
Ngjyra e Etiketës Zyrtare :.....

KRYEINSPEKTORI

Tiranë, më.....

Model. 5

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E BUJQËSISË DHE USHQIMIT
ENTI SHTETËROR FARAVE DHE FIDANËVE
INSPEKTORIATI I KONTROLLIT SHTETËROR TË FARAVE DHE FIDANËVE**

PROVES VERBAL

Mbi kontrollin e materialit mbje bimor në pikat e kalimit të kufirit dhe lejimit të tij për kalim tranzit në doganat pritëse

Sot, më datën..... (.....),
ditën, ora në pikën e kalimit kufitar.....
nga mua z. Inspektor Shërbimit të Mbrojtjes së Bimëve (karantinës), në përkrahje të doganorëve të, në zbatim të Urdhërit Nr.333, dt. 26.07.2002, të Ministrit të Bujqësisë dhe Ushqimit, jam ngarkuar dhe përgjigjem për kontrollin e procedurave të importit dhe eksportit të materialit mbjellës bimor, konfirmoj se kam kryer kontrollin fizik dhe dokumentacionin shoqerues të materialit mbjellës bimor si më poshtë:

1. Materiali mbjellës bimor (fara ose fidana) _____
2. Varieteti _____
3. Riprodhimi _____
4. Klasa _____
5. Sasia (ton, kv, kg, ëope etj.).
6. Poseduesi i mallit (subjekti importues).
7. Transportues i mallit _____ (subjekti transportues).
8. Tipi i mjetit dhe targa
9. Dogana pritëse që do të bëjë çdoganimin e mallit _____

Konstatova:

A. Materiali mbjellës bimor është (nuk është) shoqeruar me dokumentacionin e plote teknik sipas kërkesave të ligjit Nr.8732, dt.24.01.2001, "Për materialin mbjellës bimor".

Disponon këto dokumenta:

1. Çertifikatën fitosanitare _____
2. Çertifikatën e origjines _____

B. Nga kontrolli fizik malli i plotëson (nuk plotëson) kërkesat teknike dhe fitosanitare).
Për sa me sipër, mbështetur në Ligjin Nr. 8732, datë 24.01.2001, jam (nuk jam) dakord që të kryhen veprimet e mëtejshme nga organet doganore për kalimin tranzit në doganën pritëse në

Vëretje _____

Ky proces verbal mbahet në prani të poseduesit (transportuesit) të materialit mbjellës bimor, në tre kopje, nga të cilat një kopje (kopja e bardhë) i bashkëngjitet dokumentave shoqëruese të mallit (deklaratës tranzit), një kopje (me ngjyrë të kuqe) e mban nëpunësi i doganës dhe një kopje (me ngjyrë të verdhë) e mban Inspektori i Shërbimit të Mbrojtjes së Bimëve.

Inspektori i Shërbimit të Mbrojtjes së Bimëve
(Karantinës) në pikën doganore

Poseduesi i mallit

Model. 5/1

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E BUJQËSISË DHE USHQIMIT
ENTI SHTETËROR I FARAVE DHE FIDANEVE
Inspektoriati i Kontrollit Shtetëror të Farave
dhe Fidanëve**

**PROVES VERBAL
Mbi kontrollin e materialit mbjellës bimor në pikat e kalimit të kufirit dhe
lejimit të tij për eksport**

Sot, me datën (.....)
) ditën
....., ora në pikën e kalimit kufitar nga mua
z.

....., Inspektor Shërbimit të Mbrojtjes së Bimëve (karantinës),
në pikën doganore të në zbatim të Urdhërit Nr.333, datë. 26.07.2002, të
Ministrit të Bujqësisë dhe Ushqimit, jam ngarkuar dhe përgjigjem për kontrollin e procedurave të
importit dhe eksportit të materialit mbjellës bimor, konfirmoj se kam kryer kontrollin fizik dhe
dokumentacionin shoqërues të materialit mbjellës bimor Si me poshtë:

1. Materiali mbjellës bimor (fara ose fidana) _____.
2. Varieteti _____.
3. Riprodhimi _____.
4. Klasa _____.
5. Sasia _____ (ton, kv, kg, copë etj.).
6. Poseduesi i mallit _____ (subjekti importues).
7. Transportuesi i mallit _____ (subjekti transportues).
8. Tipi i mjetit dhe targa _____.

Konstatova:

Materiali mbjellës bimor është (nuk është) shoqëruar me dokumentaëionin e plotë teknik sipas
kërkesave të ligjit Nr.8732, dt.24.01 .2001, “Per materialin mbjellës bimor”.

Disponon këto dokumenta:

1. Certifikatën fitosanitare _____
2. Certifikatën e garancisë _____
3. Flet-analizën lëshuar nga Laboratori i Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve, sipas

kërkesave të ISTA-s.

4. Materiali është ambalazhuar dhe etiketuar me etiketat zyrtare lëshuar nga Enti Shtetëror të Farave dhe Fidanëve.

Për sa më sipër, mbështetur në Ligjin Nr. 8732, datë 24.01 .2001, jam (nuk jam) dakord që të kryhen veprimet e mëtejshme nga organet doganore për eksportin e materialit mbjellës bimor.

Vërejtje _____

Ky proces verbal mbahet në prani të poseduesit (transportuesit) të materialit mbjellës bimor, në tre kopje, nga të cilat një kopje (kopja e bardhë) i bashkëngjitet dokumentave shoqëruese të mallit (deklaratës tranzit), një kopje (me ngjyrë të kuqe) e mban nëpunësi i doganes dhe një kopje (me ngjyrë të verdhë) e mban Inspektori i Shërbimit të Mbrojtjes së Bimëve.

Inspektori i Shërbimit të
Mbrojtjes së Bimëve në Pikat Doganore

Poseduesi i mallit

Model. 5/1

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E BUJQËSISË OHE USHOIMIT
ENTI SI-ITETEROR I FARAVE OHE FIDANEVE
**Inspektoriati kontrollt shtetëror të
Farave dhe Fidanëve**

PROÇES VERBAL

Mbi kontrolloffin e materialit mbjellës bimor në pikat e kalimjt të kufirit dhe lejimit të tij për eksport

Sot, _____ me _____ datën _____
(.....) ditën

....., ora në pikën e katimit kutitar aga mua
z Inspektor Shërbimit të Mbrojtjes së Bimëve (karantinës), në
pikën, doganore të në zbatim të Urdhërit Nr.333 datë. 26.07 2002, të
Ministrit të Bujqësisë dhe Ushqimit, jam ngarkuar dhe përgjigjem për kontrollin e procedurave të
importit dhe eksportit të materialit mbjellës bimor, konfirmoj se kam kryer kontrollin fizik dhe
dokumentacionin shoqërues të materialit mbjellës bimor si më poshtë:

1. Materiati mbjellës bimor (fara ose fidana) _____.
2. Varieteti _____.
3. Riprodhimi _____.
4. Klasa _____.
5. Sasia _____ (ton kv, kg, copë etj.).
6. Poseduesi i mallit _____ (subjekti importues).
- 7 Transportues mallit _____ (subjelti transportues).
8. Tipi mjetit dhe targa _____.

Konstatova:

Material mbjellës binior është (nuk është) shoqoruar me dokumentacionin e plotë teknik sipas
kërkesave të lgjit Nr.8732, datë.24.01 .2001, “Për materialjn mbjellës bimor”

Disponon këto dokumenta.

1. Certifikatën fitosanitare _____
2. Certifikatën e garancisë _____
- 3 Ftet-analizën, lëshuar nga Laboratori i Entit Shtetëror të Farave dhe Fidanëve, sipas
kërkesave të ISTA-s.

4 Materiali është ambalazhuar dhe etiketuar me etiketat zyrtare Oshuar nga Enit Shtetëror to
Farave dhe Fidanëve

Për sa më sipër, mbështetur në ligjin Nr. 8732, datë 24.01.2001, jam (nuk jam) dakord që të kryhen veprimet e metejshme nga organet doganore për eksportin e materiatit mbjellës bimor. Vërejtje

Ky proces verbal mbahet në prans të poseduesit (transportuesit) të materialit mbjellës bimor, në tre kopje, nga të cilat një kopje (kopja e bardhë) bashkëngjitet dokumentave shoqëruese të mallit (deklaratës transit) një kopje (me ngjyrë të kuqe) e mban nënpunësi doganës dhe një kopje (me ngjyrë të verdhë) e mban Inspektori Shërbimit të Mbrojtjes së Bimëve.

Inspektori i Shërbimit të

Poseduesi i mallit

Mbrojtjes së Bimeve në Pikat Doganore

TREGUES E SHENDET TË FARES

A. Sëmundjet dhe demtuesit që përhapen me anë të farës dhe përqindja e lejueshme e tyre.

1. Drithrat.

Fara të drithrave nuk lejohen të përdoren për mbjellje kur:

- përmbajnë fara të barërave të keqia që janë objekt karantinë,
- përmbajnë në një kg farë mbi 5 copë insekte, larva ose vëmje të gjalla që demtojnë farën
- përmban me shume se 2 gram qeska urthi për 1 KV farë ose ka shenja infektimi nga urthi.
- në farera SE dhe E nuk lejohet prekja e urthit.
- përmbari në farën e orizit dhe të tersheres kokrra të zhveshura më shumë se 5%-7%
- në farën e grut ka prekje nga fuzarioza më shumë se 3%, në farën e orizit nga perikularioza më shumë se 5% dhe në farën e misrit nga fuzarioza më shumë se 5% dhe bakterioza më shumë se 2%.

2. Vajore.

Fara të bimëve vajore për mbjellje nuk lejohen kur:

- kanë demtues të gjallë dhe larva që demtojnë kulturën
- kur fara e lulediellit është e prekur nga Sclerotinia Libertina dhe Botritis Cinerea në farën e lulediellit
- kur Fusarioza prek farën e sojes jo më shumë se 1% për cilësinë e parë dhe 2% për cilësinë e dytë.

- Kur Bakterioza prek farën e sojes jo me shume se 3% në cilësinë dhe 5% në cilësinë e II

3. Duhani

Fara e duhanit nuk lejohet për mbjellje kur:

- përmban fara të bimëve të karantinës

4. Panxhari

Farë panxhari nuk lejohet për mbjellje kur:

- përmban fara të karantinës, demtues të gjallë dhe sëmundje që demtojnë farën.

5. Etero—vajore.

Fara të bimëve etero- vajore nuk lejohen për mbjellje kur:

- përmbajnë fara të biëve të këqia që janë objekt karantinë
- përmbajnë demtues të gjallë ose larvat e tyre, të cilat demtojnë farën dhe kulturën.

6. Foragjerët.

Fara foragjerë nuk lejohen për mbjellje kur:

- përmbajnë fara që janë objekt karantinë
- përmbajnë demtues të gjallë ose arvat e tyre

7. Perime-bostanore-bishtajore

Fara të perimeve —bostanëve —bishtajoret nuk lejohen për mbjellje kur:

- përmbajnë fara të barërave të karantinës

- përmbajnë dëmtues të gjallë dhe larva të tyre.

8. Patate

Për të aprovuar lejimin e patatës për mbjellje merret për analizë në 400 zharllokë (kokrra) për çdo 100-200 Kv.

Nuk lejohen për mbjellje kur:

- Kroma e zeze + pluhurt kanë prekur zhardhoket mbi 10% të sipërfaqes së tyre dhe mbi 25% të sipërfaqes për kromen e zakonshme.

- Kur zhardhokët dhe sythat janë demtuar në masën 1 0% të sip. së tyre nga dëmtuesit.

- Kur zhardhoket janë prekur nga kalbëzimi i qulltë 1% në shtam dhe SE, 15 në Elit dhe riprodhim të parë, 3% në riprodhim të tjerë.

- Kur zhardhoku është i prekur nga kroma e zezë (Rizoktonia), 2% në shtam dhe SE, 35 Rip. I-re, 5% Rip. të tjerë.

- Kur zhardhoku është i prekur nga kroma e zakonshme 2% SE, 3% E dhe Rip. I-re 5%.

Tabela 2

TOLERANCAT

Mbi shkallën e pastertise dhe të mbirjes të deklaruar në etiketën e prodhuesit dhe ato të analizuara zyrtarisht janë si vijon:

Përqindja e mbirjes e deklaruar nga prodhuesi	Toleranca në përqindje në raport me analizën zyrtare
100/99	1
98/96	2
95/92	3
91/88	4
87/80	5
79/71	6
70/60	7
59/50	8

Përqindja e mbirjes e deklaruar nga prodhuesi	Toleranca në përqindje në raport me analizën zyrtare
100	0.8
99	1.0
98	1.2
97	1.3
96	1.4
95	1.5
94	1.6
93	1.7
92	1.9
91/90	2.0
89/85	2.5
84/80	3.5
79/75	3.5

TREGUES CILESORE TE FIDANAVE FRUTORE

TABELA Nr.3

Nr.	LLOJI I FIDANIT	CILESIA I				CILESIA II			
		TRUPI		KURORA, NUMRI I DEGEVE SKELETIKE GJATESIA cm	SISTEMI RRENJOR cm	TRUPI		KURORA, NUMRI I DEGEVE SKELETIKE GJATESIA cm	SISTEMI RRENJOR cm
		cm	DIAMETRI mm,5 cm mbi piken e shartimit			LARTESIA cm	DIAMETRI mm,5 cm mbi piken e shartimit		
a	b	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Molle 1 vjecare e shartuar mbi molle te eger					mbi 100	mbi 12	pa kurore	tre rrenje skeletike me gjatesi 20
2	Molle 2 vjecare e shartuar mbi molle te eger	80-100	mbi 20	tre dege skeletike me gjatesi 25, udheheqesi 45	tre rrenje skeletike me gjatesi 30	80 -100	mbi 15	tre dege skeletike me gjatesi 20, udheheqesi 30	tre rrenje skeletike me gjatesi 25
3	Molle 1 vjecare e shartuar mbi nenshartese vegetative	mbi 120	mbi 18	pa kurore	xhufkore me gjatesi 20	mbi 100	mbi 12	pa kurore	xhufkore me gjatesi 20
4	Dardhe 2 vjecare e shartuar mbi dardhe te eger	80 -100	mbi 20	tre dege skeletike me gjatesi 25, udheheqesi 45	tre rrenje skeletike me gjatesi 30	80 -100	mbi 15	tre dege skeletike me gjatesi 20, udheheqesi 30	tre rrenje skeletike me gjatesi 25
5	Dardhe 1 vjecare e shartuar mbi ftua	mbi 120	mbi 18	pa kurore	tre rrenje skeletike me gjatesi 20	mbi 100	mbi 12	pa kurore	tre rrenje skeletike me gjatesi 20
6	Ftua 1 vjecar l shartuar mbi ftua					mbi 150	mbi 15	pa kurore	tre rrenje skeletike me gjatesi 20
7	Ftua 2 vjecar shartuar mbi ftua	50 -60	mbi 20	tre dege skeletike me gjatesi 30, udheheqesi 40	tre rrenje skeletike me gjatesi 30	50 -60	mbi 15	tre dege skeletike me gjatesi 25, udheheqesi 35	tre rrenje skeletike me gjatesi 20
8	Kumbull 1 vjecare e shartuar mbi kumbull	80 -100	mbi 20	tre dege skeletike me gjatesi 30,	tre rrenje skeletike me gjatesi 30	80 -100	mbi 15	tre dege skeletike me gjatesi 20, udheheqesi 30	tre rrenje skeletike me gjatesi 25
9	Qersh 1 vjecare e shartuar mbi qersh ose mbi mezhdrave	80 - 100	mbi 20	tre dege skeletike me gjatesi 30, udheheqesi 40	tre rrenje skeletike me gjatesi 30	80 -100	mbi 15	tre dege skeletike me gjatesi 20, udheheqesi 30	tre rrenje skeletike me gjatesi 25
10	Vishnje 1 vjecare e shartuar mbi qersh ose mbi mezhdrave	70 - 80	mbi 18	tre dege skeletike me gjatesi 30, udheheqesi 45	tre rrenje skeletike me gjatesi 30	70 - 80	mbi 15	tre dege skeletike me gjatesi 20, udheheqesi 30	tre rrenje skeletike me gjatesi 25
11	Pjeshke 1 vjecare e shartuar mbi pjeshke ose kumbull	50 - 60	mbi 18	tre dege skeletike me gjatesi 30,	tre rrenje skeletike me gjatesi 30	50 -60	mbi 13	tre dege skeletike me gjatesi 20,	tre rrenje skeletike me gjatesi 25
12	Kajsi 1 vjecare e shartuar mbi zerdeli ose kumbull	80 - 100	mbi 20	tre dege skeletike me gjatesi 30,	tre rrenje skeletike me	80 -100	mbi 15	tre dege skeletike me gjatesi 20,	tre rrenje skeletike me

				udheheqesi 40	gjatesi 30			udheheqesi 30	gjatesi 25
13	Bajame 1 vjecare shartuar mbi bajame	80 - 100	mbi 20	tre dege skeletike me gjatesi 30, udheheqesi 40	tre rrenje skeletike me gjatesi 30	80 -100	mbi 15	tre dege skeletike me gjatesi 20, udheheqesi 30	tre rrenje skeletike me gjatesi 25
14	Rari 1 vjecare e shartuar mbi kaki	mbi 150	mbi 20	pa kurore	tre rrenje skeletike me gjatesi 30	120	mbi 15	pa kurore	tre rrenje skeletike me gjatesi 25
15	Nespolla 1e 2 vjecare eshartuar mbi ftua ose e shtuar me fare	50 - 60	mbi 18	tre dege skeletike	xhufkore me gjatesi 30	50 - 60	mbi 15	me kurore ose pa kurore	xhufkore me gjatesi 25
16	Mushmolle 1 vjecare e shartuar mbi ftua	mbi 150	mbi 18	pa kurore	xhufkore me gjatesi 30	120	mbi 15	pa kurore	xhufkore me gjatesi 25
17	Arre 1 e 2 vjecare shartuar mbi arre ose e shtuar me fare	mbi 80	mbi 20	pa kurore	tre rrenje skeletike me gjatesi 30	mbi 60	mbi 15	pa kurore	tre rrenje skeletike me gjatesi 25
18	Fik 1 e 2 vjecare l rrenjezuar me copa	mbi 100 lastar l pjekur	mbi 18	pa kurore trup te pjekur	tre rrenje skeletike me gjatesi 30	mbi 80 lastar l pjekur	mbi 15	pa kurore trup te pjekur	tre rrenje skeletike me gjatesi 25
19	Geshtenje 1 e 2 vjecare e shartuar mbi geshtenje ose e shtuar me fare	80 - 100	mbi 20	tre dege skeletike me gjatesi 30, udheheqesi 40	tre rrenje skeletike me gjatesi 30	mbi 100	mbi 15	pa kurore	tre rrenje skeletike me gjatesi 25
20	Lajthi 1-2 vjecare e rrenjezuar me copa	40 - 60	mbi 15	tre dege skeletike	xhufkore me gjatesi 30	mbi 60	mbi 10	pa kurore	xhufkore me gjatesi 20
21	Sheqe 1-2 vjecare e rrenjezuar me copa	40 - 60	mbi 15	tre dege skeletike me gjatesi 30,	tre rrenje skeletike me gjatesi 30	mbi 80	mbi 12	me kurore ose pa kurore	tre rrenje skeletike me gjatesi 25
22	Hide (xinxife) 1-2 vjecare e shartuar ose e shtuar me fare	40 - 60	mbi 15	tre dege skeletike me gjatesi 20, udheheqesi 40	tre rrenje skeletike me gjatesi 30	mbi 100	mbi 10	me kurore ose pa kurore	tre rrenje skeletike me gjatesi 25
23	Man 1-2 vjecare l shartuar mbi man	80 -100	mbi 18	tre dege skeletike me gjatesi 20, udheheqesi 40	tre rrenje skeletike me gjatesi 30	80 -100	mbi 15	me kurore ose pa kurore	tre rrenje skeletike me gjatesi 25
24	Vozeze 1-2 vjecare e shartuar mbi vozeze	80 -100	mbi 20	tre dege skeletike me gjatesi 30, udheheqesi 40	tre rrenje skeletike me gjatesi 30	80 -100	mbi 15	tre dege skeletike me gjatesi 20, udheheqesi 30	tre rrenje skeletike me gjatesi 25
25	Ullinje 1 vjecare pas shartimit shartuar mbi ullinje te eger ose gjysem te eger	60 - 80	5 deri 8	pa kurore	me buke dheu masa 4 - 5 kg				
26	Ullinje 2 vjecare pas shartimit,shartuar mbi ullinje te eger ose gjysem te eger ose te prodhuar nga rrenjezimi i copave te buta	80 -100	10 deri 15	me kurore me 3 -4 dege skeletike kryesore	me buke dheu masa 4 - 5 kg				
27	Ullinje 3 vjecare pas shartimit,shartuar mbi ullinje te eger ose gjysem te eger ose te prodhuar nga rrenjezimi i copave te buta	80 -100	12 deri 16	me kurore me 3 -4 dege skeletike kryesore	me buke dheu masa 4 - 5 kg	80 -100	10 deri 15	me kurore me 3 -4 dege skeletike kryesore	me buke dheu gjeresi 15-20 thellesia 20-25 masa 7-10 kg
28	Ullinje 4 vjecare pas shartimit,shartuar mbi ullinje te eger ose gjysem te eger ose te prodhuar nga rrenjezimi i copave te buta	80 -100	15 deri 20	me kurore me 3 -4 dege skeletike kryesore	me buke dheu masa 4 - 5 kg	80 -100	12 deri 16	me kurore me 3 -4 dege skeletike kryesore	me buke dheu gjeresi 18-22 thellesia 20-25 masa 7-10 kg
29	Portokalle 1-2 vjecare pas shartimit. Shartuar mbi nerenxe mbi 25 cm nga sipërfaqja e tokës.	mbi 80	14 deri 15	3 dege skeletike kryesore te shperndara rregullisht ne kurore	me buke dheu masa 4 - 5 kg	mbi 50	7 deri 9	tre dege skeletike te shperndara rregullisht ne kurore	me buke dheu gjeresi 18-22 thellesia 20-25 masa 7-10 kg
30	Portokalle 1-2 vjecare pas shartimit. Shartuar mbi	mbi 60	9 deri 12	3 dege skeletike te shperndara	me buke dheu	mbi 40	8 deri 10	tre dege skeletike te shperndara	me buke dheu gjeresi mbi 15

31	Limona 2 vjecare pas shartimit. Shartuar mbi nerenxe 30 cm mbi sipërfaqja e tokës.	mbi 80	16 deri 20	3 dege skeletike te shperndara rregullisht ne kurore	me buke dheu masa 4 - 5 kg	mbi 60 nga pika shartimit	10 deri 15	tre dege skeletike te shperndara rregullisht ne kurore	me gjer thelli ma
32	Limona 2 vjecare pas shartimit. Shartuar mbi 3 gjeteshin mbi 10 cm nga sipërfaqja e tokës.	mbi 60	15 deri 20	3 dege skeletike te shperndara rregullisht ne kurore	me buke dheu masa 4 - 5 kg	mbi 40 nga pika shartimit	10 deri 15	tre dege skeletike te shperndara rregullisht ne kurore	me gjer thelli ma
33	Mandarina 2 vjecare pas shartimit. Shartuar mbi nerenxe 25 cm mbi sipërfaqja e tokës.	mbi 35	15	3 dege skeletike te shperndara rregullisht ne kurore	me buke dheu masa 4 - 5 kg	mbi 30 nga pika shartimit	mbi 12	tre dege skeletike te shperndara rregullisht ne kurore	me gjer thelli ma
34	Mandarina 2 vjecare pas shartimit. Shartuar mbi 3 gjeteshin	mbi 30	10 deri 12	3 dege skeletike te shperndara rregullisht ne kurore	me buke dheu masa 4 - 5 kg	mbi 25 nga pika shartimit	mbi 10	tre dege skeletike te shperndara rregullisht ne kurore	me gjer thelli ma

Tabela A

Madhësia e Lotit të farës dhe Pesha minimale e mostrës të marrë nga loti.

A. Drithërat

Speciet	Pesha maksimale e lotit në ton	Pesha minimale e mostrës e marrë nga lotinë gr
Tërshëra, Elbi, Gruri, Gruri i fortë, Thekra.	25	1000
Orizi	25	1000
Sorgumi	10	1000
Misri (Linjë)	40	250
Misri, farë hibrid F1	40	1000
Specie të tjera.	25	1000

B. Graminoret

Speciet	Pesha maksimale e lotit në ton	Pesha minimale e mostrës e marrë nga lotinë gr
Lolium, Festuka, etj.	10	100

C. Leguminozet

Speciet	Pesha maksimale e lotit në ton	Pesha minimale e mostrës e marrë nga lotinë gr
Qiqra	20	1.000
Thjerëza	10	600
Soja	25	1 000
Kockulla	10	200
Lotusi	25	1.000
Lupini	25	1.000
Jonxha	10	300
Bizelje foragjere	10	400
Terfil alexandrinum	10	200

Batha	20	1.000
Urovi	25	1.000
Buxhaku	20	1.000
Kolza	10	200
Lakra foragjere	10	200
Specie të tjera me farë të dimensioneve të barabarta ose më të mëdha se gruri.	20	1.000
Specie të tjera me dimensione të farës më vogla se të grurit.	10	500

D. Panxhari i sheqerit dhe panxhari foragjer :

Pesha maksimale e lotit (kontigjenti)	kv	200
Pesha minimale e lotit	gr	500

E. Tuberet e patates së farës :

Pesha maksimale e lotit nuk duhet të kalojë	kv	1000
---	----	------

Numëri minimal i tubereve në përbërjen e kampionit dhe kalibri i tyre janë përcaktuar në aktet marrjes, në relacion me verifikimin përfundimtar nga enti certifikues.

F. Bimë vajore dhe fibroze

Speciet	Pesha maksimale e lotit në ton	Pesha minimale e mostrës e marrë nga lotinë gr
Kikiriku	25	1000
Kolza	10	100
Repa	10	200
Kërpi	10	200
Pambuku	10	200
Luledielli	25	1000
Lini	25	1000
Duhani	10	25
Soja	10	50
Specie të tjera me dimensione të farës të barabarta ose më të mëdha se gruri.	25	1000
Specie të tjera me farë të dimensioneve më të vogël se gruri.	10	500

G. Bimë (Perimore) Ortiv

Pesha maksimale e lotit

- Farat e fasuleve, bizeleve dhe bathës..... 25 ton.
- Fara me dimensione të barabarta ose më të mëdha se fara e grurit, përjashtoj ato të fasules, bathës dhe bizeles..... 20 ton.
- Fara me dimensione më të vogla se fara e grurit10 ton.

Pesha minimale e kampionit :

Qepa	gr	25
Prasi	gr	20
Hudhra	gr	25
Kopra	gr	20
Selino	gr	5
Asparagu	gr	100
Panxhari	gr	100
Pazia	gr	200

Lakrat	gr	25
Lulelakra	gr	25
Repa	gr	20
Speci	gr	40
Çikore	gr	10
Çikore	gr	50
Çikore	gr	15
Shalqi	gr	250
Pjepri	gr	100
Trangull	gr	25
Kungulli i thatë	gr	250
Kungull gjelle	gr	150
Agjinari	gr	200
Karrota	gr	10
Finoku	gr	25
Bamje	gr	500
Sallatë	gr	10
Domate	gr	20
Majdanoz	gr	10
Pllaqi	gr	1 000
Fasulja	gr	700
Bizele	gr	50
Rilka	gr	50
Patllixhan	gr	20
Spinaqi	gr	75
Batha	gr	1 000

Për varietetet hibride F1 të specieve të lartpërmendura, pesha minimale e kampionit, mund të reduktohet deri në $\frac{1}{4}$ e peshës së fiksuar. Megjithatë kampioni duhet të ketë së paku peshë jo më pak se 5 gram dhe të përmbajë të paktën 800 fara.

Për speciet që nuk janë përfshirë në listën e mësipërme, pesha minimale e kampionit do të përcaktohet në raporte analoge me specie, fara e të cilave është pothuaj e ngjashme.

Përsëritje : Për speciet që analizat përsëriten në pikat A,B,C,E,F pesha e një loti nuk mund të tejkalojë mbi 5% të peshës maksimale të paracaktuar.

H. Specie të tjera barishtore

Për fara me dimensione të barabarta ose më të mëdha se ato të grurit :

Pesha maximale e lotit	kv	200
Pesha minimale e kampionit	gr	500

Për fara me dimensione më të vogla se ato të grurit :

Pesha maximale e lotit	kv	100
Pesha minimale e kampionit	gr	500

I. Specie drunore dhe shkurore :

Pesha **maximale** e lotit :

- Për farat me dimensione të barabarta ose më të mëdha se ato të ullirit kv 50
- Për fara me dimensione më të vogla se ato të ullirit kv 10

Pesha minimale e kampionit përcaktohet në aktin e përzgjedhjes së kampionit.

J. Disa kultura të tjera eterovajore :

Pesha minimale e mostrës

Koriandri	gr	400
Lavandula	gr	10
Kamomili	gr	5
Mendra	gr	5
Borziloku	gr	40
Ricini	gr	1000
Rozmarina	gr	30

Tabela Nr. B

**MADHESIA E KAMPIONIT TE FARES PER PROVAT E TESTIMIT
QE SJELLIN KRIJUESIT NE E.SH.F.F.**

Drithera qe mbillen ne vjeshte	15 kg fare per 2 vjet rrjesht + rreth 600 kallinj
Drithera qe mbillen ne pranvere (elbi, tershera)	15 kg fare per 2 vjet rrjesht + rreth 600 kallinj
Misri	3 kg fare + 0.5 kg per çdo prind
Orizi	10 kg per 2 vjet rrjesht
Sorgumi	2 kg per 2 vjet rrjesht
Panxharsheqeri Patatja	2.5 kg per 2 vjet rrjesht 100-150kg, sipas madhesise se zhardhokut per 2 vjet rrjesht
Foragjere	2 kg per 2 vjet rrjesht
Leguminoze shumevjeçare	2 kg per 2 vjet rrjesht+100
Leguminoze njevjeçare	bishtaja per bizelen foragjere
Graminore	2 kg per 2 vjet rrjesht Vajoret dhe tekstilet
Luledielli	1 kg per 2 vjet rrjesht
Kolza	2 kg per 2 vjet rrjesht
Soja	15 kg per 2 vjet rrjesht

b) PERIMET

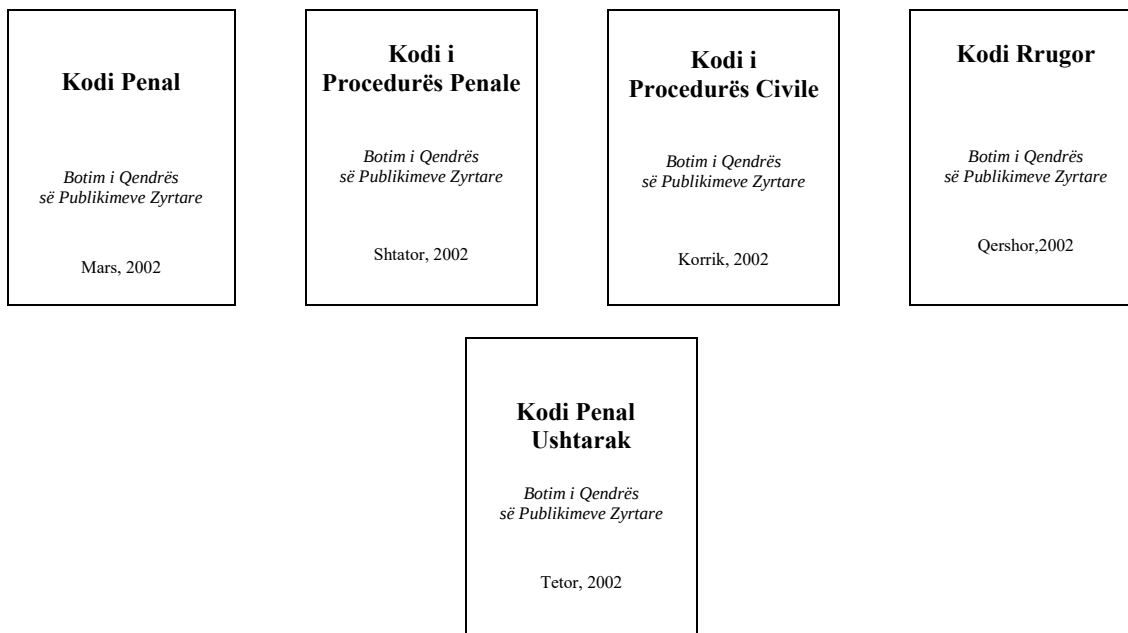
1	Varieteti ne vitin e pare te proves	Varieteti ne vitin e dyte te proves	1	Varieteti ne vitin e pare te proves	Varieteti ne vitin e dyte te proves
Shalqini	50 g	80 g	Endivia	30 g	50 g
Asparagusi (1)	50 g	100 g	Sallata	15 g	50 g
Pazia	100 g	200 g	Patellxhani	20 g	30 g
Panxhari i kuq	100 g	200 g	Pjepri	30 g	50 g
Karrota	50 g	100 g	Speci	20 g	30 g
Lulelakra	20 g	50 g	Bizelja	1.5 kg	2 kg
Brokoli	20 g	50 g	Domatja	10 g	10 g
Laker koke	20 g	50 g	Preshi	50 g	100 g
Lakra e Brukselit	20 g	50 g	Majdanozi	10 g	20 g
Kohlarabi	20 g	50 g	Rrepa	20 g	50 g
Trangulli	30 g	50 g	Rrilka	50 g	100 g
Çikoria	30 g	50 g	Selinoja	10 g	20 g
Qepa	50 g	100 g	Spinaqi	100 g	200 g
Fasulja	2 kg	3 kg	Kungulli	50 g	80 g
Fasulja pllaj	2 kg	3 kg			
Batha	3 kg	4 kg	(1) Per sasite e kampionit te fares per bime te tjera qe nuk perfshihen ne kete liste vendos ESHFF.		
Finoku	30 g	60 g			

Fletorja Zyrtare gjendet:

- në çdo njësi postare të çdo qyteti;
- pranë Qendrës së Publikimeve Zyrtare:
Rr.Qemal Stafa, pranë ndërtesës së Prokurorisë së Përgjithshme.

Pranë **Qendrës së Publikimeve Zyrtare** mund të gjeni:

- Kodin Penal (të azhurnuar);
- Kodin e Procedurës Penale (të azhurnuar);
- Përmbledhjen e legjislacionit në fushën e transporteve (Kodin Rrugor dhe ligjin për transportet, e azhurnuar);

U dorëzua për shtyp më 6. 12. 2002

Doli nga shtypi më 7. 12. 2002

Tirazhi: 4250 copë

Formati: 60x88/8

Shtypshkronja e Qendrës së Publikimeve Zyrtare
Tiranë, 2002

Çmimi: 200 lekë